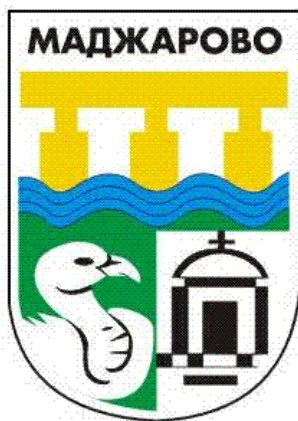

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА МАДЖАРОВО

**ЗА ПЕРИОДА
2021 – 2028 ГОДИНА**

СПИСЪК СЪС СЪКРАЩЕНИЯ

АСЕКОБ	Асоциация на еколозите от общините в България
БВП	Брутен вътрешен продукт
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фонда
ЕФРР	Европейски фон
ЗМ	Защитена местност
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МЗХ	Министерство на земеделието и храните

МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРЗ	Националната служба по растителна защита
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НУИБА	Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори
НУПБА	Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПРЗ	План за регулация и застрояване
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците

РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
РСРЗ	Регионална служба за растителна защита
СМР	Строително монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
СТО	Световна търговска организация
ТБО	Такса битови отпадъци
УП	Устройствен правилник

Съдържание

I. Въведение	9
1. Кратка информация относно географски, демографски и социално икономически характеристики на община Маджарово	12
II. Анализ на състоянието на управлението на отпадъците, образувани на територията на община Маджарово.....	21
1. Анализ на съществуващата система за управление на отпадъците в община Маджарово.....	21
1.1.1. Битови отпадъци	23
1.1.2. Производствени отпадъци	46
1.1.3. Строителни отпадъци	48

1.1.4. Опасни отпадъци.....	55
1.1.5. Специфични отпадъчни потоци	58
1.1.6. Основни изводи и препоръки	62
2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините.....	63
2.1. Принципи на европейското и националното законодателство	63
2.2. Национални програмни документи, които определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на местно ниво	64
2.3. Анализ на приетите стратегически/програмни документи на национално ниво	66
2.4. Анализ на приетите нормативни документи на национално ниво в контекста на правата и задълженията на общините	70
2.5. Основни изводи и препоръки	75
3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво	75
3.1. Общински наредби, свързани с управлението на отпадъците	75
3.2. Отчет за изпълнение на ПУО	83
3.3. Основни изводи и препоръки	84
4. Анализ на дейността на регионалното сдружение по управление на отпадъците, в.т.ч. изводи и препоръки	85
4.1. Анализ на дейността на регионалното сдружение по управление на отпадъците	85
4.2. Взети решения на общо събрание на РСУО-Харманли.....	86
4.3. Основни изводи и препоръки	88

5. Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове	89
5.1. Функции за управление на отпадъците и състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци	89
5.2. Изводи и препоръки	90
6. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване	92
7. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“	94
7.1. Принципът „Замърсителят плаща“	95
7.2. Европейският принцип „отговорност на производителя“	96
7.3. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.	98
7.4. Изводи и препоръки	98
8. Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците.....	99
8.1. Инфраструктура и технически възможности за третиране на отпадъците	99
9. Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците	123
9.1. Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъци	123
9.2. Основни изводи и препоръки	124
10. Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им	124
10.1. Основни изводи и препоръки	129
11. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците	130

11.1. Основни изводи и препоръки	134
12. Прогнози.....	136
12.1. Прогноза за населението на община Маджарово	136
12.2. Прогноза относно количествените данни за отпадъците.....	137
12.3. Прогноза за нормата на натрупване за периода на действие на ПУО ..	138
12.4. Прогноза за количествата на образуваните битови отпадъци в община Маджарово за периода 2021 – 2028 г. по фракции съгласно морфологичния състав на отпадъците	140
12.5. Прогнозиране на количествата рециклируеми отпадъци и фракция за компостиране.....	141
12.6. Домашно компостиране	142
12.7. Разделно събрани зелени и биоотпадъци за компостиране и анаеробно разграждане (тона).....	143
12.8. Отпадъци, предназначени за оползотворяване (извън рециклиране и повторна употреба) чрез оползотворяване на енергията или по друг начин .	143
12.9. Отпадъци, предназначени за депониране	144
12.10. Прогноза за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО.....	144
12.11. Прогнози за образуваните строителни отпадъци	146
12.12. Прогнози за капацитета и функционирането на РСУО	147
12.13. Изводи и препоръки	148
III. SWOT анализ на Сектор "Отпадъци" в община Маджарово	148
IV. Цели на ПУО 2021-2028 г.	152
IV.1. Стратегически и оперативни цели	152
V. Подпрограми за постигане на целите с Планове за действие към всяка подпрограма.....	155
V.1. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци	155

V.1.1. Въведение и основно положение	155
V.1.2. Определение на мястото на предотвратяването на образуването на отпадъците в йерархията за управление на отпадъците	157
V.1.3. Цели на програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци	160
V.1.4. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките	161
V.2. Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	165
V.2.1. Въведение	165
V.2.2. Ситуацията в Република България	166
V.2.3. Цели и мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци за периода 2023-2028 г.	173
V.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	177
V.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.....	180
V.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	183
V.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.....	187
V.6.1. Въведение	187
V.6.2. Основни тенденции и изводи на национално ниво	188
V.6.3. Препоръки за ключови действия	191
V.7. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.....	192
VI. Координация с други общински и регионални планове и програми	193
VI.1. Координация с национални планове и програми.....	193

VI.2. Координация с регионални и общински планове и програми	203
VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнение на общинската/регионалната програма за управление на отпадъците на община Маджарово 2021-2028 година	208
VII.1. Система за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на НПУО 2021- 2028г.	208
VII.2. Система за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на ПУО на община Маджарово	212
VII.2.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	214
VII.2.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	217
VII.2.3. Процедура за актуализация на програмата	220
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ	222
Използвана литература	223

I. Въведение

Програмата за управление на отпадъците (ПУО) на територията на община Маджарово 2021-2028г. има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците на територията на общината. Тя се разработва на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Програмата е неразделна част от общинската програма за околна среда.

Програмата за управление на отпадъците на територията на община Маджарово 2021-2028 г. е разработена за период, който съвпада с действието на приетия с Решение № 459 от 17.06.2021г. на Министерския съвет Национален план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028г.) и следва да се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия. Програмата е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО и включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината и изискванията на ЗУО. Програмата е разработена съгласно „Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците“, издадени със заповед № РД-883/23.09.2021г. на министъра на околната среда и водата.

С програмата се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигането на ефективно използване на ресурсите. Важна част от ПУО е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци. Общинската програма

включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Снимка: Меандър на р. Арда при Маджарово

Програмата за управление на отпадъците е разработена за община Маджарово и е инструмент за планиране на необходимите ресурси, мерки и дейности за управление на отпадъците в общината. Очаква се изпълнението на ПУО да подобри управлението на отпадъците в съответствие с европейското законодателство и да допринесе за ефективното използване на ресурсите и

намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда, както и до изпълнение на конкретните цели за устойчиво управление на отпадъците.

В рамките на ПУО е изготвен анализи на съществуващото състояние на дейностите с отпадъците, като въз основа на него са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2028г.

Общинската ПУО след приемането ѝ ще бъде достъпна за обществеността чрез публикуването ѝ на интернет страницата на общината.

Кратка информация и резултати от процедурата за екологична оценка на програмата и от обществените консултации при разработване на програмата.....

Органи на разработване и одобрение на програмата и дата на одобрение.....

1. Кратка информация относно географски, демографски и социално икономически характеристики на община Маджарово, в т.ч. територия на общината - кв. км.; население на общината и средна гъстота на населението; население в градовете и селата (% от общото население на общината); кратка географска и социално-икономическа характеристика на общината – напр. релеф, води, основни отрасли, заетост, БВП на 1 жител

Община Маджарово е разположена в югоизточна България, между Хасковската хълмиста област и склоновете на Източните Родопи и обхваща територия от 246,7 кв.км, което е 4,5% от площта на Хасковска област. Общината се състои от 19 населени места. Общинският център – гр. Маджарово е разположен на 65 км. югоизточно от гр. Хасково, на десния бряг на р. Арда. Най-близките гранични пунктове са: Капитан Андреево – на 74 км. югоизточно и Ново село – на 56 км. Разстоянието до столицата е 295 км, а до Черно море – 200 км. В състава на община Маджарово влизат следните 19 населени места: гр. Маджарово, с. Румелия, с. Ръженово, с. Селска Поляна, с. Сеноклас, с. Тополово, с. Бориславци, с. Брусевци, с. Габерово, с. Голяма Долина, с. Горни Главанак, с. Горно Поле, с. Долни Главанак, с. Долно Съдиево, с. Ефрем, с. Златоустово, с. Малки Воден, с. Малко Брягово, с. Малко Попово.

Основните показатели, които се представят в настоящата част и на база, на които се извършва анализ на демографското състояние на община Маджарово са: население (градско и селско население), раждаемост, смъртност, възрастова структура на населението и вътрешна миграция.

Община Маджарово обхваща 19 населени места. По данни на НСИ броят на населението за периода от 2017 г. до 2021 г. е представено в таблицата:

Населени места	2017	2018	2019	2020	2021
Община	1716	2025	2051	2025	2023

Маджарово					
Град Маджарово	584	597	575	576	567
с. Румелия	17	39	39	38	37
с. Ръженово	85	100	104	101	110
с. Селска Поляна	76	85	91	96	96
с. Сеноклас	53	62	63	59	52
с. Тополово	122	178	206	208	219
с. Бориславци	186	195	185	181	174
с. Брусевци	-	-	-	-	-
с. Габерово	-	-	-	3	3
с. Голяма Долина	2	3	2	2	2
с. Горни Главанак	80	99	105	104	109
с. Горно Поле	52	63	64	61	65
с. Долни	173	264	268	261	255

Главанак					
с. Долно Съдиево	102	155	158	158	155
с. Ефрем	59	59	62	49	52
с. Златоустово	77	77	82	81	85
с. Малки Воден	16	15	15	15	14
с. Малко Брягово	27	26	20	21	21
с. Малко Попово	5	8	12	11	7

Източник: НСИ

Според статистическите данни на НСИ, броят на населението в община Маджарово към 2021 г. е 2 023 души, като градското население е 567 души, а в селата е 1 456 души. Към днешна дата в с. Брусевци няма постоянно население. Общо за община Маджарово, може да се заключи, че темповете на намаляване на годишния брой на населението са относително равномерни. Градското население като брой за периода 2015 - 2020 г., бележи тенденция на намаление (от 584 души през 2017 г. на 567 души през 2021 г.). Точно обратното е с населението в селата, където се наблюдава увеличение. През 2015 г. е било 1 132 души, а през 2021 г. е вече 1 456 души. Интересен пример за това е с. Габерово, където до 2019 година в отчетния период, селото е било безлюдно, но след 2020 година има заселени 3-ма

души. На база на тези данни, може да се състави прогнозна таблица за населението в община Маджарово за периода от 2021 г. – 2028 г.

Прогноза за населението в община Маджарово през перспективния период 2021 – 2028 година							
2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
2 023	2 000	1 981	1 962	1 944	1 926	1 908	1 890

Източник: НСИ

Населението на община Маджарово в периода до 2028 година, съгласно прогнозите на НСИ значително намалява. Процесът на намаление на населението е резултат на отрицателно естествено възпроизводство. Характеристиката на естественото движение на населението на община Маджарово за периода 2017 – 2021 г. показва, че раждаемостта не би могла да компенсирa повишената смъртност на населението.

Според данните на НСИ, през 2021 година механичният прираст по отношение на зеселеното население на територията на община Маджарово е 116 души, това е с около 75 % по-високо спрямо изселеното население – 87 души.

Динамиката в броя на изселванията по години през периода 2017 г. - 2021 г. е неравномерно.

През последните години броят на изселените от градовете е по-нисък, 33 души за 2021 г., а от селата се наблюдава спад на изселените лица - през 2021 г. са 54 души. Подробни данни се съдържат в таблицата.

В градовете	2017	2018	2019	2020	2021
заселени	21	48	24	25	37
изселени	17	22	39	18	33
механичен прираст	4	26	-15	7	4

Източник: НСИ

В селата	2017	2018	2019	2020	2021
заселени	73	353	139	51	79
изселени	54	48	75	63	54
Механичен прираст	19	305	64	-12	25

Източник: НСИ

От общия брой на населението на община Маджарово към 2021 г. – 2 023 души, разпределението по основни възрастови групи е, както следва:

- 168 души са във възрастовата група от 0 до 14 години, което съставлява 8.3 % от общия брой на населението;
- 1 292 души са във възрастовата група от 15 до 64 години, което съставлява 63.9 % от общия брой на населението;

- 435 души са във възрастовата група от 65 до 80 години, което съставлява 21.5 % от общия брой на населението;
- 128 души са във възрастовата група от 80+ години, което съставлява 6.3 % от общия брой на населението.

Гъстотата на населението е неравномерно разпределено на територията на общината – проблем, който може да се реши чрез преодоляване на различията в условията на живот между населените места.

Релефът на общината е формиран под влияние на денудационните процеси и тези, протичащи на повърхността. Характерът на релефа, в по-голямата си част хълмист и нископланински. Характерни релефни форми като земни образувания са разкритите речни тераси и денудационните заравнености по течението на р. Арда. В релефа се открояват Маджаровската котловина, с надморска височина 140-150м. и каньоновидните врязвания на река Арда, с остри и стръмни склонове от двете страни на реката и меки, заоблени релефни форми и др.

Средната надморска височина на територията на общината е 323 м надм. вис., като вертикалното разчленение е 180 m, а хоризонталното – 2.1 m/km². Средната абсолютна височина е 450 – 500 м, а максималната разлика във височините е около 700м. Непосредствено край река Арда денивелацията е от порядъка на 250 – 500 м. Най-високите върхове са: Сърта - 813м. и Чатал кая - 767м.

Територията на общината попада в обхвата на Източнородопско сводово блоково издигане, което очертава крайните части на Родопския масив. Под влиянието на външните природни сили са се оформили красиви скални масиви. При преминаването на р. Арда през Маджаровската куполна морфоструктура са се образували Горномаджаровски и Долномаджаровски пролом.

Климатът в общината се отличава и с влиянието на средиземноморския климат, което е обусловено от близостта ѝ до Бяло море. Средиземноморското климатично влияние се проявява по долината на р. Арда. Отличителните черти на климата са:

- относително мека и топла зима;
- сухо и горещо лято;
- годишен ход на валежите с ясно изразен зимен максимум и летен минимум;
- честа проява на фьонові ветрове през студеното полугодие.

Средногодишната, многогодишно измерена, температура на въздуха е 12,70С, като средната януарска температура е 0,6.0С, а ср. юлска – 22,9 0С.

Средногодишното количество на валежите е ниско – около 520 мм., като най-големите количества са през зимно-пролетния сезон, а най-малки – през летния сезон, характерен с чести и продължителни засушавания.

Климатични особености са благоприятни за виреенето и отглеждането на редица едногодишни топлолюбиви култури. За останалите е нужно напояване. Поради ниските температури през зимата е изключена възможността за виреене на субтропични видове.

От повърхностно течащите **води**, основна артерия, която отводнява територията на общината е р. Арда. Тя преминава през територията на общината в долното си течение. Тя е най-големият десен приток на р.Марица и най-голямата река в Родопите. Извират от северозападното подножие на Ардин връх. Тече на изток в дълбока долина, образувайки къси проломи /на територията на общината – Горномаджаровски и Долномаджаровски/. Речното корито е покрито с алувиални наноси, със среден наклон 7,5%. Среднопланинския релеф, изграден от еоценски

наслаги, риолити, андезити и техните туфи, благоприятства за развитието на ривинната ерозия. Дължината на реката в българската територия е 241,3 км., общо 271,7 км с частта в Гърция/. Модулът на оттока е сравнително голям - 14,73 л/сек/кв.км. По долината на Арда прониква средиземноморско климатично влияние. Средно-годишната температура на водата е от 6 до 130С.

На територията на общината са изградени и редица изкуствени водоеми – язовири и микроязовири. Тук попада и част от яз. „Ивайловград“. Основното предназначение на язовира е да изравнява водите на р.Арда при използването им по подходящ график за добив на електро енергия. Язовир “Ивайловград”, както и другите водохранилища от каскада “Арда”, намаляват силата на катастрофалните наводнения, които Арда е причинявала в миналото. Устието на язовира достига до селата Бориславци и Малки Воден.

В мрежата от няколко десетки микроязовира и водоеми на територията на община Маджарово, по-големи са: “Еникьой”- с. Бориславци; “Адачалски път” и “До село” – с. М.Воден; “Харман тепе” и “Мешелика” – с. Ефрем; “Срещу пожара” – с. М.Брягово както и няколко безименни водоема в землищата на селата Д. Съдиево, С. поляна, Д. Главанак , Златоустово (2 водоема), Тополово (5 водоема) и др.

Община Маджарово принадлежи към общините със слабо развита **икономика**. На територията ѝ леката промишленост е слабо развита. Селското стопанство е един от приоритетните отрасли в икономиката на общината. Благоприятното съчетание на природо-климатичните условия в община Маджарово са предпоставка за добро развитие на селското стопанство. Значението на селското стопанство в икономиката на общината е голямо, но то е от екстензивен тип и не отговаря в

достатъчна степен на европейските стандарти. Според оценки на общинската администрация над 90% от населението в работоспособна възраст в общината се занимава със селско стопанство, като обработва малък по размер земя. Растениевъдството и животновъдството не са развити в еднаква степен, като животновъдството е по-слабо развито. Прилагането на остарели технологии, лошото заплащане на труда и напълно амортизирания машинен парк, превръщат селското стопанство в непривлекателен отрасъл.

II. Анализ на състоянието на управлението на отпадъците, образувани на територията на община Маджарово

1. Анализ на съществуващата система за управление на отпадъците в община Маджарово

Анализирането на количествата и състава на отпадъците в общината е от съществено значение при вземане на решения за промени в системите за управление на отпадъците, оптимизации на процесите и необходими инвестиции в сферата на управлението на отпадъците.

Процесите, свързани с генериране, събиране, транспортиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия.

Законът за управление на отпадъците разделя отпадъците на четири основни категории:

- битови;
- производствени;
- строителни;
- опасни отпадъци,

и поставя еднакви изисквания за управлението на отпадъците, както към малките, така и към големите общини. Община Маджарово е една от сравнително малките общини в България, но се сблъсква с почти пълната гама проблеми, свързани с управлението на отпадъците.

Големите количества отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората от съвременното общество, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ за разработването на общинската програма и дава отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци в общината за анализирания период;
- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване;

- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината;
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци;
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство и разпределението на ангажиментите между общините в дадена РСУО, ако те са одобрили споразумение за такова разпределение.

1.1.1. Битови отпадъци

Съгласно *Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците* битови отпадъци са:

- а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели;
- б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.

Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- мястото на образуване;
- стандартът на живот на населението и неговата култура;
- степен на благоустроеност на населените места;
- начин на отопление;
- други фактори.

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица е различно в зависимост от броя на жителите и потребителските навици и възможности. Като се изхожда от административно - териториалната и социално - икономическа характеристика на община Маджарово, основните източници на ТБО се явяват:

- домакинствата;
- промишлените предприятия;
- търговски и обслужващи обекти.

1.1.1.1. Количествени данни за битовите отпадъци

- **Количества образувани битови отпадъци на територията на страната**

За периода 2011-2021 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в страната има тенденция плавно да намалява. Данните за количествата на общо образуваните битови отпадъци за разглеждания период на територията на Република България са представени в следващата графика:

Източник: НСИ

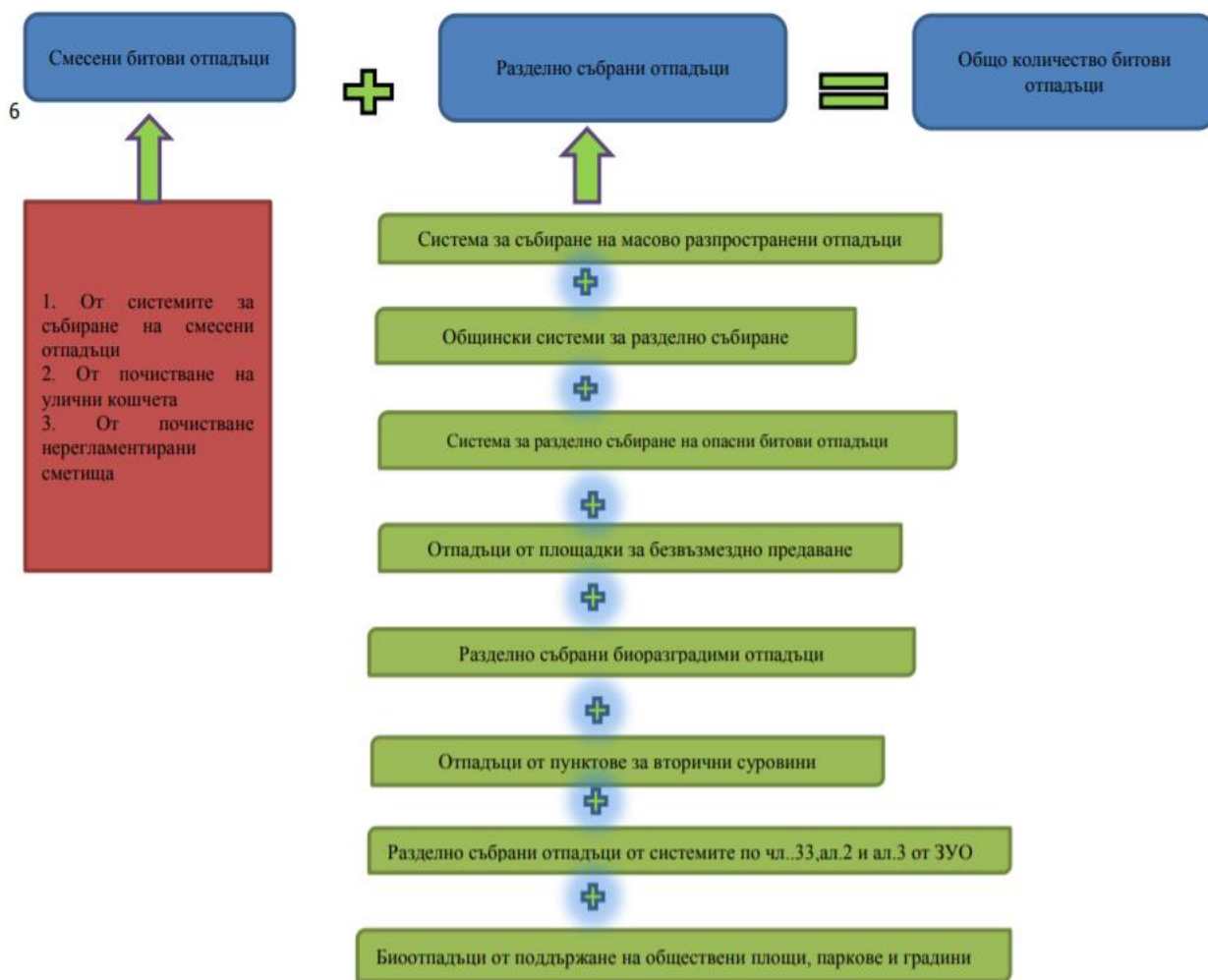
Данните за 11 годишен период следват обща тенденция на понижаване на количества битови отпадъци, която е прекъсната през 2017 и 2021 г.

- **Образувани битови отпадъци на територията на община Маджарово**

Утвърдената през 2019 г. от министъра на околната среда и водите „Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“ дава рамката за определяне на количествата образувани битови отпадъци.

Схема на потоците, формиращи общото количество битов отпадък.

Битовите отпадъци включват различните отпадъчни потоци от домакинствата и подобни отпадъци, описани в схемата – смесени битови отпадъци, разделно събрани масово разпространени отпадъци, разделно събрани биоразградими и биоотпадъци от поддържане на обществени площи, паркове и градини и др.

Смесените битови отпадъци се събират и транспортират към изградената а инсталация за сепариране на отпадъци, част от регионалната система за управление на отпадъците Харманли.

Всички населени места в община Маджарово са обхванати от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

На графиката са показани количествата образувани смесени битови отпадъци на територията на община Маджарово за периода от 2014 до 2022 година.

Източник: ИАОС

Данните показват сравнително постоянна тенденция в образуваните количества битови отпадъци, като след 2019 г. е отчетено леко повишаване.

- **Предадени за предварително третиране смесени битови отпадъци, образувани от територията на община Маджарово**

Смесените битови отпадъци, образувани на територията на община Маджарово се събират и транспортират към изградената инсталация за сепариране на отпадъци, част от регионалната система за управление на отпадъците Харманли. Там те се подлагат на предварително третиране, с цел извличане на рециклируеми фракции – хартия, картон, различни пластмаси, черни и цветни метали, стъкло и оползотворими отпадъци. Остатъкът, който не подлежи на последващо третиране се предава за обезвреждане на регионалното депо. Сепариращата инсталация е въведена в експлоатация на 9 юни 2014 година, но започва да работи от 1 май 2015 г., като 2016 година е първата година, в която цялото количество генерирани битови отпадъци от територията на община Маджарово, е третирано в сепариращата инсталация.

Източник: Община Маджарово

Данните показват, че всички битови отпадъци след 1 май 2015 г., генерирани на територията на община Маджарово са подложени на операция по предварително третиране от 2016 г.

Постигната е добра организация от страна на община Маджарово по отношение на събирането на смесени битови отпадъци и осигуряване на тяхното предварително третиране с оглед сепариране на рециклируеми и оползотворими отпадъци.

- **Количество образувани рециклируеми и оползотворими отпадъци след предварително третираните на смесени битови отпадъци, генерирани на територията на община Маджарово**

В следствие на третирането на смесените битови отпадъци на сепариращата инсталация, изградена от регионалното сдружение се образуват рециклируеми отпадъци.

Количеството на предадените за рециклиране разделно събирани рециклируеми отпадъци в следствие на предварително третиране на смесените битови отпадъци от община Маджарово са представени в следната таблица:

Година	2016	2017	2018	2019
Отпадъци от инсталацията за предварително третиране, предадени за рециклиране, т.	8	4	11	14

Източник: ИАОС

Данните показват постоянна тенденция за увеличаване дела на предадените отпадъци за рециклиране. Това е показател за подобряване на дейностите по третиране на отпадъците.

На национално ниво се наблюдава тенденция на постепенно нарастване на дела на предадените за рециклиране битови отпадъци.

Данните са представени в следващата таблица.

Битови отпадъци	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Предадени за рециклиране битови отпадъци, хил. т.	81	149	215	184	144	302

Източник: НСИ

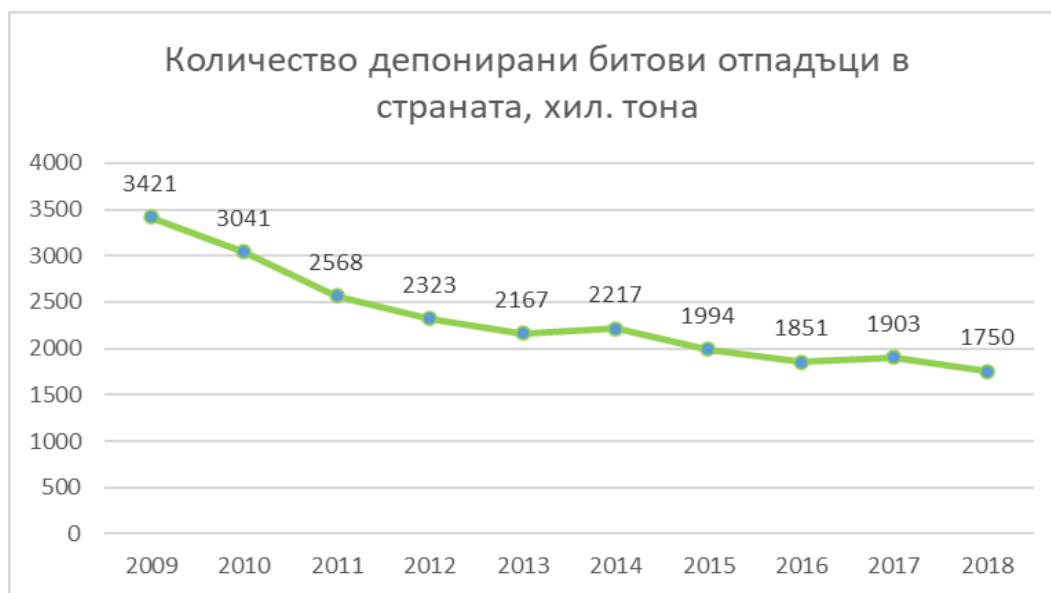

За страната се наблюдава нарастване дела на общо образуваните битови отпадъци за периода 2016 – 2021 г. Най-съществените причини са въвеждането на таксата за депониране на битови отпадъци и прогресивното и нарастване и прецизирането на измерването на количествата депонирани отпадъци след въвеждането на новите регионални депа с електронно измерване на входящите отпадъци.

- **Депониране на отпадъци**

В страната, количеството на депонираните отпадъци за 10 годишен период от 2009 до 2018г. са намалели с близо 50 %, показват данните от Евростат, публикувани в НПУО 2021 – 2028 г.

Графиката показва данните за депонираните отпадъци в страната за периода от 2009 до 2018 г.

Източник: Евростат, НПУО 2021 – 2028 г.

Намаляването на количествата на депонираните отпадъци може да се обясни най-вече с въвеждането в експлоатация на нови инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и сепариращи инсталации за смесени битови отпадъци.

В таблицата са представени данните за директно депонираните битови отпадъци, образувани от територията на община Маджарово.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Количество депонирани от община Маджарово битови	304,64	292,12	274,62	291,95	273,91	264,18	198,20	n/a	194,84

отпадъци, т.								
--------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Източник: ИАОС

Тенденцията в данните показва, че образуваните битови отпадъци на територията на община Маджарово се подлагат на предварително третиране, с цел отделяне на рециклируемите и оползотворими отпадъци и количествата отпадъци, предназначени за депониране намаляват.

Оптимизирането на количествата депонирани отпадъци има следните ползи:

- Подобряване резултата в изпълнението на заложените общински цели;
- Намаляване на разходите за отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.
- Удължаване срока на експлоатация на регионалното депо, което от своя страна води допълнително до спестяване на разходи за изграждане на нови клетки/депо.
- Неоспорими ползи за околната среда.

1.1.1.2. Норма на натрупване и сравнителен анализ

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на жител.

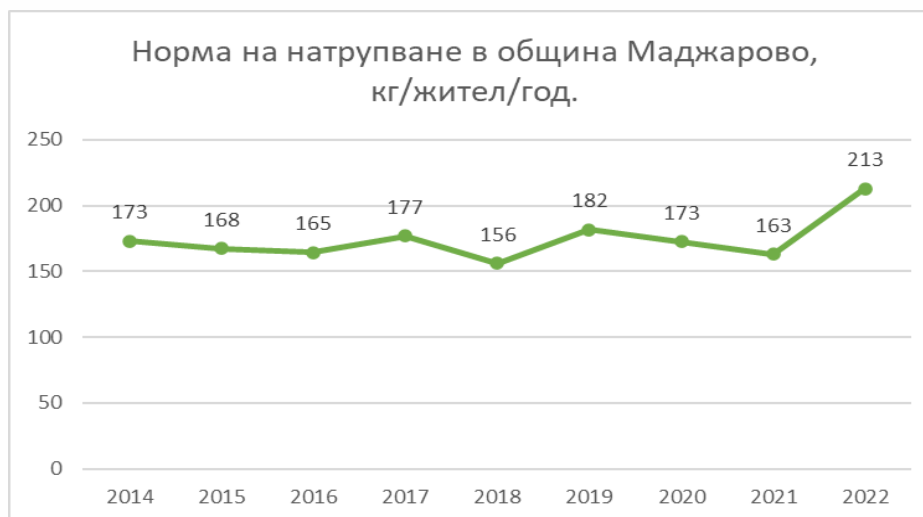
Нормата на натрупване на образувани битови отпадъци на жител в България е показана в следващата таблица.

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Образувани битови отпадъци на човек от населението, кг/чов./г	488	446	434	442	419	406	435	407	407	408	445

Източник: НСИ

Нормата на натрупване в страната показва тенденция за намаляване на количеството на образувани битови отпадъци на жител годишно до 2018 г. със задържане на постоянно ниво 2018 – 2020 г. и повишаване през 2021 г.

На графиката са представени данни за количество образувани битови отпадъци на жител в община Маджарово, кг/жител/год.

Източник: Изчислено на база на информация от НСИ за броя на населението и данните за образуваните битови отпадъци от ИАОС

Нормата на натрупване за община Маджарово е изчислена като съотношение между образуваните количества битови отпадъци на територията на общината по данни на ИАОС, разделени на броя на населението на общината по данни на НСИ за съответната година. Нормата на натрупване през годините от 2014 до 2021 г. не варира в големи граници, но достига пик от 213 кг/жител за 2022 година.

Норма на натрупване в Република България, Област Хасково и община Маджарово

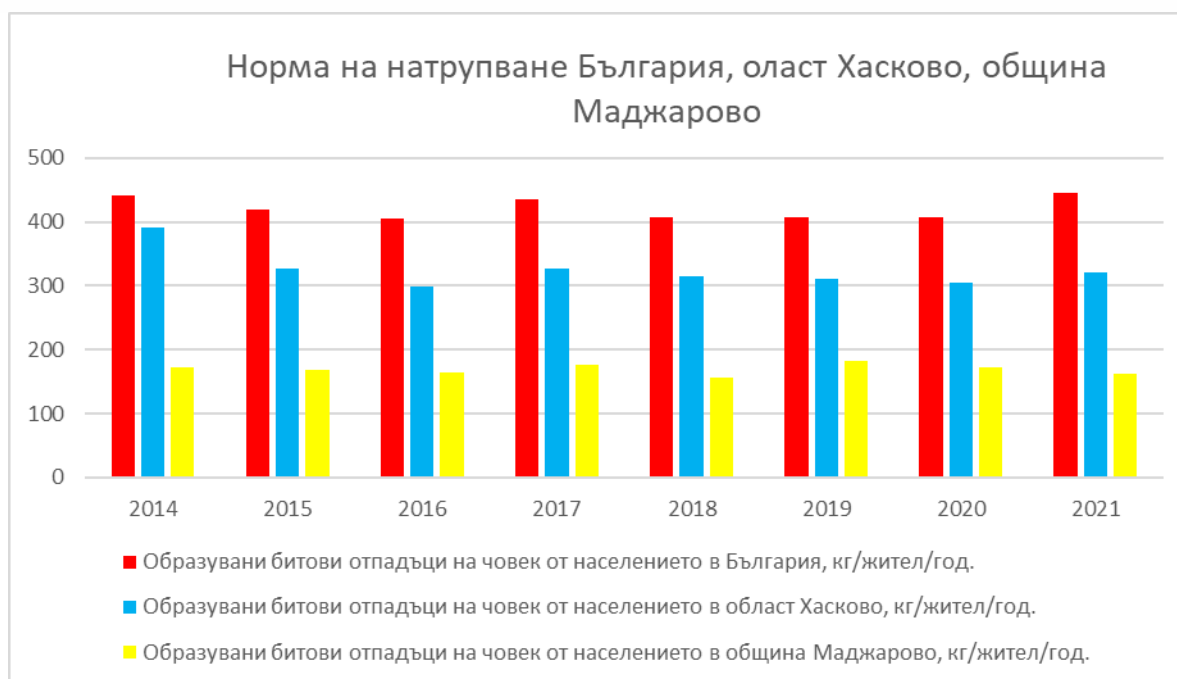
Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Образувани битови отпадъци на човек от населението в България, кг/жител/год.	442	419	406	435	407	407	408	445
Образувани битови отпадъци на човек от населението в област Хасково, кг/жител/год.	391	327	299	327	314	310	304	321
Образувани битови отпадъци на човек от населението в община Маджарово, кг/жител/год.	173	168	165	177	156	182	173	163

Източник: НСИ, ИАОС

Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2021 г. е 445 кг/жител/г., за община Маджарово - 163 кг/жител/г., което е близо 3 пъти по-ниско от средната норма за страната. За същата година в област Хасково нормата

на натрупване е 312 кг/жител/г., което е близо два пъти по-високо от нормата за община Маджарово.

На графиката се наблюдава непостоянна тенденция за норма на натрупване и съществена разлика от нормата на натрупване в страната, областта, в която е разположена община Маджарово и нормата на натрупване за общината.

1.1.1.4. Разпределение на задълженията на участниците в РСУО

Община Маджарово е част от регионално сдружение за управление на отпадъците Харманли, включващо общините Харманли, Свиленград, Тополовград,

Симеоновград, Любимец, Стамболово и Маджарово, учредено на 07.12.2010 г. в съответствие с чл. 24 от ЗУО и има предмет на дейност управление на регионалната система за управление на отпадъците в региона.

Участниците в Регионалното сдружение разпределят задълженията помежду си и носят отговорност за изпълнение на целите за разделно събиране на отпадъците, заложен в ЗУО.

Процентният дял, с който всяка община участва в сдружението се определя на общо събрание на членовете на РСУО. Дяловото разпределение за изпълнение на заложените в чл. 31, ал.1 от ЗУО цели на задълженията на всяка община участваща в РСУО – Харманли е следното:

Община	% участие в РСУО
Харманли	29,69
Свиленград	27,17
Тополовград	12,60
Симеоновград	9,76
Любимец	11,61
Стамболово	7,06
Маджарово	2,10

Източник: РСУО Харманли

Разпределението се определя, на база на процентно съотношение на жителите на общините.

1.1.1.5. Морфологичен състав на образуваните количества смесени битови отпадъци

През 2019 г. МОСВ утвърди нова „Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“. В методиката е направен задълбочен анализ на тенденциите в развитието на образуване на отпадъците, както и на тенденциите в развитието на материалите и връзката им с образуване на различните фракции. Определени са и основните параметри, влияещи върху нормата на натрупване и морфологичния състав на отпадъците.

Основните източници на битови отпадъци в община Маджарово е от населението, а останалото количество от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

По проект на ПУДООС „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“ е изготвен доклад е от проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на Република България по Българо-Швейцарска програма за сътрудничество. Основната цел на доклада е да представи поглед към морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на Република България. Докладът включва задължителните количествени и качествени данни на общинско, регионално и национално ниво, също така описание на хода на изпълнение на работата през всички етапи на пробовземане, информация за осъществени срещи, протоколи и т.н. В него е изготвен „Морфологичен анализ на битовите отпадъци, образувани в община Маджарово“, като данните са представени в следващата таблица.

Вид Отпадък	Пролет	Лято	Есен	Зима	Средногодишен
Хранителни	10%	7%	8%	2%	7%
Хартия	2%	2%	1%	1%	1%
Картон	3%	4%	5%	1%	3%
Пластмаса	11%	14%	15%	14%	14%
Текстил	9%	9%	10%	5%	8%
Гума	1%	2%	1%	0%	1%
Кожа	7%	3%	4%	2%	4%
Градински	11%	8%	11%	10%	10%
Дървесни	5%	2%	1%	1%	2%
Стъкло	7%	12%	6%	3%	7%
Метали	5%	3%	2%	5%	4%
Инертни>4 см	0%	4%	5%	0%	2%
Опасни	2%	1%	2%	1%	1%
Други	6%	7%	7%	2%	6%
Ситна Фракция<4см	21%	23%	20%	54%	30%

Информацията за средногодишния % на съдържание на различните фракции в битовите отпадъци са представени графично:

На графиката са представени обобщените резултати в % от проведените изследвания през четирите сезона на битовите отпадъци, образувани на територията на община Маджарово през 2019 г. по компоненти на отпадъчните потоци. Данните показват, че с най-висок % е ситната фракция под 4 см. Пластмасата, градинските отпадъци, текстила също са с висок процент. С най-

нисък % са гумата, опасните отпадъци, хартията, дървесните отпадъци, както и инертната фракция над 4 см. Основните видове опасни отпадъци, които се образуват в община Маджарово, според извършената морфология са опаковки от перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества, препарати за растителна защита, продукти, лекарства с изтекъл срок на годност.

1.1.1.6. Изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО

В чл. 31 на ЗУО са поставени следните цели на кметовете на общините:

Във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели:

1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.;
3. най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло

на тези отпадъци;

- **Изпълнение на целите, заложиени в чл. 31, ал.1. т.1 и т.3 от ЗУО**

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, се прилагат, както следва:

- най-късно до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- най-късно до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- най-късно до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.
- най-късно до 1 януари 2025 г. - най-малко 55 на сто от общото им тегло.
- най-късно до 1 януари 2030 г. - най-малко 60 на сто от общото им тегло.
- най-късно до 1 януари 2035 г. - най-малко 65 на сто от общото им тегло.
- най-късно до 1 януари 2035 г. - най-малко 65 на сто от общото им тегло.
- най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Данните за изпълнението на целите по чл. 31, ал.1, т. 1 и т. 3 на ЗУО от община Маджарово съгласно издадените заповеди на Изпълнителния директор на ИАОС, са представени в следващата таблица.

- Постигнати резултати за изпълнение на заложените цели в чл. 31., ал.1, т.1 и т.3 от ЗУО от община Маджарово:

Година	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Предадени за оползотворяване (в т.ч. рециклиране) от общо образуваните битови отпадъци, %	0	2	1	3	28	44
Заложени цели, %	25	25	40	40	50	50

Източник: ИАОС

Видно от графиката, изпълнението на целите от 2015 до 2020 г. за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО на община Маджарово не е постигнато.

• **Изпълнение на целите, заложиени в чл. 31. ал. 1, т. 2. от ЗУО**

С чл. 31, ал.1, т. 2 на ЗУО е въведено изискването най-късно до 31 декември, 2020г. да се ограничи количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995г., т.е. за да бъде постигната целта по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО трябва да бъде постигната степен на отклоняване от депата на 65 %. Съгласно издадените заповеди от Изпълнителния директор на ИАОС, изпълнението на целта по чл. 31, ал. 1, т. 2 на ЗУО за община Маджарово са отразени в таблицата:

Година	2018	2019	2020
Процент на ограничаване количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци, %	69	87	90

Източник: ИАОС

По отношение на целите за ограничаване на депонираните количества биоразградими отпадъци, изпълнението за периода 2018 г. – 2020 г. година е постигнато.

• **Изводи и препоръки:**

- ✓ Община Маджарово е постигнала напредък в управлението на отпадъците след 2015 година, когато в експлоатация е въведена

Регионалната система за управление на отпадъците за област Харманли.

- ✓ Община Маджарово не успява да постигне заложените цели в чл. 31, ал.1. т.1 от ЗУО.

За подобряване управлението на отпадъците на територията на общината и за постигането на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 3-6 от ЗУО е целесъобразно да бъдат увеличени количествата на разделно събрани рециклируеми отпадъци, вкл. от опаковки. Това може да бъде постигнато, чрез подобряване работата на сепариращата инсталация, разположена на регионалното депо и отделяне на повече рециклируеми компоненти.

- ✓ Оптимизирането на количествата депонирани отпадъци има следните ползи:
 - Подобряване резултата в изпълнението на заложените общински цели;
 - Намаляване на разходите за отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.
 - Удължаване срока на експлоатация на регионалното депо, което от своя страна води допълнително до спестяване на разходи за изграждане на нови клетки/депо.
 - Неоспорими ползи за околната среда.

1.1.2. Производствени отпадъци

"Производствени отпадъци" са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица. Промислеността в общината е слабо застъпена. Около 25 % от територията на общината представлява земеделски земи. Земеделието е основен отрасъл в община Маджарово. Главно промислеността е представена от селско и горско стопанство, предприятия за производство на метални компоненти, производство на бижута, строителство, шивашки предприятия.

Генераторите на производствени отпадъци на територията на община Маджарово са действащите промишлени предприятия.

Община Маджарово не събира данни за производствените отпадъци образувани на територията ѝ. Данните за образувани производствени отпадъци се докладват от производствените предприятия в годишните отчети, подавани към ИАОС по реда на *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*. В ИАОС няма данни за образувани производствени отпадъци от действащите предприятия на територията на община Маджарово.

В таблицата са показани данните за количествата образувани производствени отпадъци на територията на страната за периода от 2014-2021 г.

Отпадък	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Образувани производствени отпадъци в страната, т.	15233880	16576632	16611643	17056246	16736860	14553559	12135730	16538301

Източник: ИАОС

Данните показват сравнително постоянни количествата образувани производствени отпадъци в страната, като най-голям дял имат отпадъците, образувани от производството на електроенергия, като по-значителен спад през 2020 г., който може да се отдаде на пандемията от COVID-19.

1.1.3. Строителни отпадъци

Съгласно ЗУО "строителни отпадъци" са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към *Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци* и следващите му изменения.

Националното законодателство поставя конкретни цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци, както и вменява задължения на местното самоуправление за управление на строителните отпадъци.

В следващата таблица са показани задължения, на общините за влягане на рециклирани строителни материали в строежите, които следваше да бъдат поетапно постигнати до 2020г. Поставените цели за 2020г. важат за всяка следваща година.

Вид строителна дейност	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Строителство на сгради, финансирани с публични средства	1,00%	1,00%	1,00%	1,50%	1,50%	1,50%	2,00%
Строителство на пътища с публични средства	5,00%	5,00%	8,00%	8,00%	8,00%	10,00%	10,00%
Рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища, финансирани с публични средства	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура, финансирани с публични средства	3,00%	3,00%	5,00%	5,00%	6,00%	7,00%	8,00%
Оползотворяване на СО в обратни насипи	8,00%	9,00%	10,00%	11,00%	11,00%	11,00%	12,00%

Кметът на съответната община отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влягане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране (чл. 10, ал. 4 от ЗУО).

Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците, кметът на съответната община подава

заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на чл. 417, т. 2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кметът на община е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана са определят в *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*.

При възлагане на обществени поръчки от кмета на община за проектиране и изпълнение на строежи, с изключение на премахване на строежи, в условията за избор на изпълнител и в договорите за възлагане трябва да се включват задължения към изпълнителите за влагане на рециклирани строителни материали. За обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект, плановете за управление на строителни отпадъци се одобряват от кмета на община или оправомощено от него длъжностно лице, на чиято територия се реализира проектът.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци и състоянието на строежите, за които не се упражнява строителен надзор се установяват с отчет до кмета на общината, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при реализацията на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на

отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци.

Кметът на общината отговаря за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община (чл. 19, ал. 3, т. 5 от ЗУО).

В *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г.* се регламентира:

- създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци;
- изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
- изискванията за управление на строителните отпадъци в процеса на строителство и премахване на строежи.

В нея са описани изискванията за управление на строителните отпадъци в процеса на строителство и разрушаване на строежи, като на кметовете на общините е вменено задължение да изпращат информацията до директора на РИОСВ, на чиято територия ще се извършват СМР или премахване на строежи, за издадените през предходния месец разрешения за строеж или заповеди за премахване на строеж.

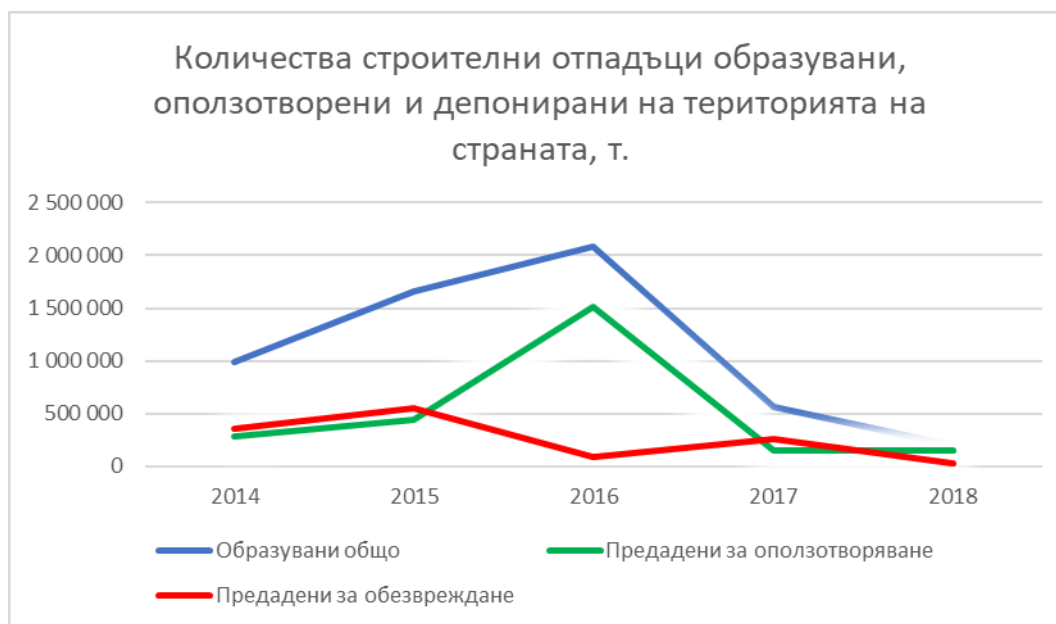
1.1.3.1. Количествени данни за строителните отпадъци на национално ниво за периода на действие на предходния НПУО 2014 – 2020 година.

В таблицата са представени количествата строителни отпадъци, образувани в страната, оползотворени и депонирани за периода от 2014 г. до 2018 г.

Година	2014	2015	2016	2017	2018
Образувани общо, т.	983 537	1 661 067	2 088 923	559 309	192 964
Предадени за оползотворяване, т	285 662	436 345	1 507 418	148 673	142 622
Предадени за обезвреждане, т	355 219	549 958	85 254	257 494	23 222

Източник: НПУО 2021-2028 г., НСИ

*Забележка: Посочените количества се отнасят само за сектор „Строителство“

Графиката, изготвена на база на количествените данни за строителните отпадъци предоставени от НСИ и публикувани в НПУО, показва увеличаване на количествата на образувани строителни отпадъци до 2016 година и рязък спад следващите две години.

Графиката е изготвена на база на информацията за предадените за оползотворяване и обезвреждане количества строителни отпадъци, публикувана в НПУО 2021-2028 г. по данни на НСИ. През 2016г. и 2018г. е постигнат значително висок процент на оползотворяване на строителните отпадъци в страната (над 70%). В периода от 2014 г. до 2018 г. не се наблюдава трайна тенденция за повишаване или понижаване на % оползотворени и депонирани отпадъци. Данните показват също значително нисък процент на депонираните строителни отпадъци през 2016 г. и 2018 г.

1.1.3.2. Количествени данни за строителните отпадъци за община Маджарово

Община Маджарово не събира информация за количествата на строителните отпадъци, образувани на територията ѝ.

Информация за образуваните количества строителни отпадъци се събира в ИАОС, по реда на *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*. В ИАОС не е налична информация за образуваните количества строителни отпадъци на територията на община Маджарово.

1.1.4. Опасни отпадъци

"Опасни отпадъци" са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 на ЗУО.

1.1.4.1. Опасни отпадъци, образувани в страната

На национално ниво за периода 2017-2021 г. в Република България не е очертана постоянна тенденция за образуваните опасни отпадъци. Налице е значителен спад през 2018 г., след високите нива през 2017 г., като отново има повишение през 2019 г. и през 2020 г.

Източник: НСИ

1.1.4.2. Опасни отпадъци, образувани на територията на община Маджарово

Опасните отпадъци, образувани на територията на община Маджарово са част от потока на битовите, производствените, строителните, отпадъците от лечебните и здравните заведения и масово разпространените отпадъци. Община Маджарово няма задължение и не събира данни за образуваните опасни отпадъци на територията ѝ.

Община Маджарово не е организираща кампании за разделно събиране на опасни отпадъци от бита.

От извършеният морфологичен анализ на смесените битови отпадъци, образувани от територията на община Маджарово през 2019 г. е видно, че има наличие на опасни отпадъци в общия отпадък. Това е характерно за всички общини, позовавайки се на данните от морфологията на отпадъците, извършена през 2019 г. за общините в цялата страна.

Морфологичният анализ на община Маджарово показва, че основните видове опасни отпадъци, попадащи в смесения поток битови отпадъци са опаковки от перилни и почистващи и перилни препарати, препарати за растителна защита и опаковки от лекарства.

1.1.4.3. Пестициди

Всички забранени, негодни и с изтекъл срок на годност пестициди в България са под контрола на институциите, отговарящи за тях: Министерство на земеделието и храните (МЗХ) - Националната служба по растителна защита (НСРЗ) с регионалните си структури; МОСВ – ИАОС, РИОСВ; Главна дирекция Гражданска защита към МВР и нейните поделения по области и общинската администрация по населени места.

НСРЗ към МЗХ, МОСВ и ИАОС чрез своите регионални структури следят ежегодно състоянието на складовете и залежалите и негодни за употреба пестициди, съхранявани в тях.

Екологосъобразното управление на наличните в страната количества залежали негодни за употреба пестициди е задължение на Общините, а мониторингът и контролът се осъществява от МОСВ (ИАОС и РИОСВ) и МЗХ (НСПЗ и РСРЗ).

Контролът върху съхранението на неразрешени и с изтекъл срок на годност ПРЗ в складове на производители, преопаковчици, търговци и дистрибутори на ПРЗ се осъществява от НСПЗ.

Към момента в страната липсват подходящи съоръжения за обезвреждане на негодните за употреба пестициди. Няколко проекта за събиране и съхранение и за изнасяне на пестициди извън територията на страната са реализирани с финансиране по ПУДООС и други източници.

Големите количества пестициди и препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност в страната предполагат последващо реализиране на проекти от страна на държавата, тъй като средствата, необходими за изнасянето им извън страната са непосилни за бюджетите на малките общини.

В регистъра на складове и съхраняваните в тях негодни за употреба пестициди, поддържан от ИАОС не е налична информация за съхраняването на територията на община Маджарово на пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност.

1.1.5. Специфични отпадъчни потоци

1.1.5.1. Масово разпространени отпадъци

"Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употребата на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

За всички потоци масово разпространени отпадъци е прието специфично законодателство и са поставени отделни национални цели за тяхното управление, които България е задължена да постигне.

На територията на община Маджарово не се събират данни за образуваните на територията и събрани количества масово разпространени отпадъци. Няма налични системи за тяхното разделно събиране и не са провеждани кампании.

1.1.5.2. Отпадъци от пречиствателни станции за отпадни води

На национално ниво е приета е *Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието*. С нея се определят редът и начинът за оползотворяване на утайките от пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, изискванията, на които трябва да отговарят утайките, за да се гарантира, че няма да имат вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда, включително върху почвата и редът за отчитане на оползотворените утайки.

Утайките представляват органичен продукт, който се получава в резултат на процеса на пречистването на отпадъчни води. Утайките съдържат ценни за земеделието вещества, като органична част, азот, фосфор, калий, калций, сяра и

магнезий. Те могат да съдържат и замърсители, като тежки метали, органични замърсители или патогенни организми. Качествата на утайките се определят от техния източник, от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

Таблица за образуваните количества утайки от ПСОВ в страната за периода от 2014 г. до 2019 г.

Отпадък	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Образувани утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води в страната, т.	55082,945	59302,984	67215,120	69081,684	55084,049	44430,098

Източник: ИАОС

От 2014 г. до 2018 г. количествата в страната нарастват, но през 2018 г. достигат отново нивото на 2014г. и през 2019 г. количествата намаляват.

На територията на община Маджарово е изградена една ПСОВ в с. Бориславци, с капацитет 400 жители. Общината няма данни за генерирани количества утайки от инсталацията.

1.1.5.3. Отпадъци от лечебни и здравни заведения

Като специфичен отпадъчен поток за отпадъците от лечебните и здравните заведения е издадена *Наредба № 1 от 9 февруари 2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения*. Тя е издадена съвместно от министрите на околната среда и водите и на здравеопазването. Задължения по тази наредба към общината не са заложиени.

Отпадъците, класифицирани с 18-та група от Приложение 1 към *Наредба № 2 за класификация на отпадъците* - отпадъци от хуманното или ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност (без кухненски отпадъци и отпадъци от ресторанти, които не са генерирани непосредствено от дейности на здравеопазването), образувани на територията на община Маджарово са с произход от действащите лекарски и стоматологични практики. ИАОС, както и общината не разполага с данни за количествата образувани отпадъци на територията на община Маджарово, като единствено за 2021 г. е налична информация за образуван отпадък с код 180103* в количество от 0,003 т. Количеството е минимално, но е предвидено третирането му, съгласно изискванията на законодателството.

- **Анализ относно необходимостта от въвеждане на специфични мерки за ограничаване на вноса на дадени отпадъци на местно ниво в съответствие с Регламент (ЕО) 1013/2006 г. и Регламент (ЕС) № 660/2014 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превози на отпадъци.**

В община Маджарово не се събира и съхранява информация за извършени превози на отпадъци, съгласно Регламент 1013/2006 и Регламент (ЕС) № 660/2014 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превози на отпадъци.

ИАОС няма налични данни за извършени транспорт и/или износ на отпадъци извън територията на страната, изпратени от територията на община Маджарово.

1.1.6. Основни изводи и препоръки

- Община Маджарово прилага йерархията при управлението на отпадъците. Генерираните на територията на общината битови отпадъци се събират, транспортират и третират, с оглед извличане на ценните от тях рециклируеми материали или фракция за компостиране. Общината е осигурила тяхното предварително третиране, чрез инсталацията, разположена в гр. Харманли и последващото им оползотворяване;
- Осигурено е депо за обезвреждане на отпадъците, за следващите 10 години, при сегашните темпове на депониране, което част от Регионалната система за управление на отпадъците;
- Община Маджарово не е сключила договори за организиране на системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Целесъобразно е в общината да се извършва кампанийно събиране на разделно събрани отпадъци от хартия, картон, стъкло, метали и пластмаси в населените места.

2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините

2.1. Принципи на европейското и националното законодателство

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците и по-конкретно предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда и човешкото здраве, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика“. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве.

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО (РДО) и нейното изменение ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/851 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30

май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, са транспонирани в Закона за управление на отпадъците. Съгласно тях, йерархията по управление на отпадъците е крайъгълен камък на законодателство и европейската политика относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците, определено в нея, гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

1. Предотвратяване на образуването на отпадъци;
2. Подготовка за повторна употреба;
3. Рециклиране;
4. Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
5. Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

2.2. Национални програмни документи, които определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на местно ниво

Националните програми с финансиране от Европейския съюз за периода 2021-2027г. следва да осъществяват процеса на програмиране, като вземат предвид европейските политически и стратегически документи от последните години, по-конкретно относно „кръговата икономика“, както и националните стратегически документи, определящи визията за развитие на Република България.

Разработени национални програмни стратегически документи за управление на отпадъците:

- *Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г.;*
- *Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, включваща и национална програма за предотвратяване на хранителните отпадъци, които са част от НПУО 2021-2028г.;*
- *Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г.;*
- *Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.*
- *С Решение № 832 на Министерския съвет от 26 октомври 2022 г. са приети Стратегия за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027 г. и План за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027 г.*

Също така е разработен и проект на *Национална стратегия за околна среда* на основание чл. 75, ал. 2 и ал. 4 от Закона за опазване на околната среда, който

предстои да бъде приет от НС. Проектът е разработена за период 10 години и съдържа петгодишен план за действие с конкретни институционални, организационни и инвестиционни мерки, срокове, отговорни институции, необходими ресурси и източници на финансиране.

2.3. Анализ на приетите стратегически/програмни документи на национално ниво

Съгласно данните от НПУО 2021-2028г. анализът на приетото национално законодателството по управление на отпадъците показва, че са въведени всички европейски норми, приети на ниво ЕС до 2018г. В законодателството са регламентирани специфични национални инструменти, които да подпомогнат процеса на прилагане на ключовите изисквания на европейското законодателство:

- за съобразяване с йерархията на управление на отпадъците;
- за третиране на отпадъците в съоръжения и инсталации, отговарящи на европейските технически изисквания за опазване на околната среда;
- за постигане на целите за рециклиране, подготовка за повторна употреба и оползотворяване на определени потоци отпадъци;
- за намаляване на вредното въздействие на отпадъците, особено опасните отпадъци, върху околната среда.

По-конкретно националните инструменти с най-ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразно

управление на отпадъците, регламентирани в ЗУО и подзаконовите нормативни актове са:

- отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци, които се заплащат за всеки тон депонирани отпадъци и натрупаните суми, от които общините могат да ползват за развитие на модерни системи за управление на общинските отпадъци;
- отчисленията за закриване на депата за отпадъци, въведени с цел собствениците на съоръжения за депониране на отпадъци да акумулират средства за тяхното екологосъобразно третиране след запълването им, в т.ч. за битови отпадъци;
- схемите за „разширена отговорност на производителя“ за седем специфични потока масово разпространени отпадъци, включително разрешителните, издавани на организациите за оползотворяване на тези потоци отпадъци, програмите, които трябва да разработват и одитите за изпълнението им, както и разрешителните, които се издават за дейността им от МОСВ и контролът за спазване на условията в тях;
- екологичните такси върху продукти, след чиято употребата се образуват масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, отпадъчни масла и нефтопродукти; ИУГ, НУБА, тънки пластмасови торбички за пазаруване), които се заплащат от всички лица, които пускат на пазара такива продукти и не са включени в схемите за разширена отговорност на производителя;

- поставени количествени цели за рециклиране и оползотворяване на два специфични отпадъчни потока на национално ниво – отпадъчни масла и излезли от употреба гуми;
- подпомагане финансирането на проекти на общините за съоръжения, инсталации и дейности за подобряване управлението на отпадъците от: държавния бюджет; националния екологичен фонд, ПУДООС; националните оперативни програми, съфинансирани от ЕСИФ и държавния бюджет, Националния доверителен екофонд;
- плановите и извънредните инспекции от компетентните държавни органи на централно и регионално ниво и от общинските органи за спазване на изискванията на ЗУО и наредбите към него, съответно - на общинските наредби за отпадъците и глобите и санкциите, налагани от контролните органи при неспазване на законодателството.
- методическите указания, които МОСВ издава за прилагане на законодателството към общините и лицата, третиращи отпадъци.

Стратегията за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027 г. и План за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027 г., приети с Решение № 832 на Министерския съвет от 26 октомври 2022 г., са съобразени с пакета от мерки на Европейската комисия, насочени към стимулиране на прехода към кръгова икономика като двигател за глобална конкурентоспособност и устойчив икономически растеж. По този начин Стратегията се явява част от пакета мерки на

правителството на Република България за преход към кръгова икономика на национално ниво. Стратегията е със срок на изпълнение 2022-2027 г. Периодът е определен, така че да съвпада със срока за изпълнение на програмите, финансирани от Европейските фондове.

Кръговата икономика е модел, насочен към удължаване на жизнения цикъл на продуктите. На практика това означава възможно най-дълго споделено ползване, заемане, повторно използване, поправка и рециклиране на съществуващи материали и продукти. Когато един продукт достигне края на живота си, материалите, от които той е съставен, продължават да се ползват по друг начин. Така се намалява до минимум образуването на отпадъци.

Търсенето на суровини и енергийни ресурси расте, но много от тях са ограничени по количество. Често те не достигат в рамките на ЕС и европейските страни стават зависими от внос от други държави. Не трябва да се подценява и ефектът върху околната среда - добивът и потреблението на суровини увеличава потреблението на енергия и емисиите на парникови газове. По-разумното използване на суровини е мярка и срещу промените в климата.

Преминването от линейна икономика към кръгова е съществена промяна в икономическия ред. Тази промяна трябва да обхване целия производствен цикъл - дизайн на продуктите, движението на материалните потоци, създаването на правилни стимули и правни структури за стимулиране на бизнес идеи. Промяната в начина на мислене на потребителите е от съществено значение, за да може тези бизнес идеи да се осъществят. Тази промяна изисква обединяването на усилията на изпълнителна власт, бизнес, финансови и образователни институции. По

същество, кръговата икономика представлява системна промяна, която изгражда устойчивост в дългосрочен план, стимулира бизнеса, поражда икономически възможности и създава обществени ползи с неутрален отпечатък върху природата.

2.4. Анализ на приетите нормативни документи на национално ниво в контекста на правата и задълженията на общините

В националното законодателство – ЗУО са определени ангажиментите на кметовете на общините, касаещи организирането и управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на общинска територи. Съгласно ЗУО кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл. 35 от ЗУО, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане. Кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

8. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалните сдружения и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО;

13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;

14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Съобразно чл. 20 от ЗУО кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране по чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет, с:

1. организации по оползотворяване, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО, и/или

2. други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности

по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

С договорите се урежда разделното събиране на отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдых, забавления и туризъм. С договорите се определят най-малко следните условия:

1. изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;

2. количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;

3. задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на съответната община;

4. задълженията за предоставяне на информация на гражданите на съответната община по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.

Съгласно чл. 23 от ЗУО общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

Регионалната система за управление на отпадъците има за цел да постигне тяхното ефективно събиране, транспортиране и третиране съобразно изискванията на чл. 6, ал. 1 от ЗУО и изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО чрез участие на общините.

Общините - членове на регионалното сдружение, определят собствеността на регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците. Собствеността може да бъде:

1. на общината, която е собственик на терена или има учредено право на строеж върху определения за изграждане терен;
2. съсобственост на общините - членове на сдружението;
3. съсобственост между финансиращия частен партньор и общината - собственик на терена, и/или общините - членове на сдружението;
4. собственост на финансиращия частен партньор за съоръженията за подготовка преди оползотворяване или обезвреждане и оползотворяване на отпадъците.

Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдруженията.

Съобразно чл. 12 от ЗУО собствениците на пътищата по чл. 8 от Закона за пътищата отговарят за:

1. почистването от отпадъци на пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси и опорните пунктове за

поддържане по смисъла на § 1, т. 1 - 3, 6, 9 и 10 от допълнителните разпоредби на Закона за пътищата;

2. осигуряването на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжение за тяхното третиране.

В т. 3.1. от настоящата програма са описани нормативните документи на община Маджарово, регламентиращи отговорността на общината, свързани с управлението на отпадъците.

2.5. Основни изводи и препоръки

С настоящата ПУО община Маджарово ще допълни своята обезпеченост с нормативни и стратегически документи за управление на отпадъците. При бъдеща промяна на ПУО следва да бъдат взети предвид всички приети нови стратегически и нормативни документи на национално ниво, касаещи управлението на отпадъците.

3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

3.1. Общински наредби, свързани с управлението на отпадъците

3.1.1. На основание на чл. 22 от ЗУО е приета *Наредба № 15 за управление на отпадъците на територията на община Маджарово*, приета с решение № 60/25.06.2020 г. и влязла в сила от деня, следващ приемането ѝ. С нея се уреждат:

- Правата и задълженията на кмета на общината, на общинската администрация, физическите и юридическите лица, при чиято дейност се образуват и/или третира отпадъци, във връзка с ежедневното поддържане и опазване на чистотата на местата за обществено ползване, сградите, дворовете и прилежащите територии, опазване на околната среда и човешкото здраве, както и взаимоотношенията между тях при управлението на отпадъците
- Условиата и реда за изхвърлянето, събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на твърдите битови /ТБО/, строителните /СО/, производствените отпадъци /ПО/ и масово разпространените отпадъци /МРО/, и поддържането на чистотата на територията на Община Маджарово.
- Задълженията и отговорностите на физически и юридическите лица по отношение управление на отпадъците за обекти разположени на територията на Община Маджарово, съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.
- Екологосъобразното управление на отпадъците на територията на община Маджарово с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда.
- Финансовото осигуряване на дейностите по третиране на отпадъците и заплащането на съответните услуги.

- Контролът, глобите и санкциите за нарушаване разпоредбите на наредбата.

Съгласно наредбата кметът на Община Маджарово отговаря за:

- Осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци;
- Събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
- Почистването на уличните платна, площадките, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- Почистването на отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл.12 от ЗУО;
- Определянето границите на районите, включени в системата на организирано поддържане на чистотата, вида на услугите, които ще се извършват в съответния район и честотата на сметоизвозване;
- Предлага за одобряване от Общинския съвет план-сметка за разходите по поддържане на чистотата и размера на таксата за битови неопасни отпадъци;
- Осигурява необходимите финансови средства за извършване на дейностите по поддържане на чистотата и контролира разходването им;
- Изборът на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци на територията на общината;

- Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- За организирането и провеждането на мероприятия за почистване и хигиенизиране на населените места с привличане на широко обществено участие;
- Използва разнообразни форми и средства за информиране на гражданите, фирмите, търговските дружества, относно прилагането на разпоредбите на наредба № 15;
- Изпълнението на решенията по чл.26, ал.1 от ЗУО на Общото събрание на Регионалното сдружение за управление на отпадъците по чл.24, ал.1 от ЗУО, отнасящи се за Община Маджарово;

Отговорни за събирането, извозването и обезвреждането на битовите отпадъци от районите, включени в системата за организирано сметосъбиране и за поддържане чистотата на територията на Община Маджарово, почистването на местата за обществено ползване, както и снегопочистването и зимното поддържане, са лицата, на които Община Маджарово е възложила изпълнението на съответните дейности и които разполагат със съответните разрешителни документи.

Кметът и общинската администрация планират необходимите финансови средства за осигуряване изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците и предлагат за приемане от Общинския съвет план-сметка за разходите за услугите по управление на отпадъците и размера на такса „битови отпадъци“.

Наредба № 15 за управление на отпадъците на територията на община Маджарово, съдържа и необходимите изисквания към дейностите по събиране и третиране на всички видове МРО, на отпадъци от черни и цветни метали.

В наредбата няма разпоредби за разделно събиране на биоразградими отпадъци съгласно чл. 19, ал. 3, т. 10 от ЗУО, както и на рециклируеми отпадъци от хартия, стъкло, метал и пластмаси съгласно чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО.

Контролът по изпълнение на изискванията на наредбата се упражнява от кмета на община Маджарово или упълномощени от него длъжностни лица. Разписани са и съответните административно-наказателни разпоредби, които са съобразени с тези в ЗУО и имат възпиращ характер, предвид размера им.

3.1.2. В *Наредба № 9 за условията и реда за принудително изпълнение на заповеди по чл. 196 от ЗИД на ЗУТ на територията на община Маджарово* са определени условията и редът за премахване на строежи, които поради естественото си износване и други обстоятелства са станали опасни за здравето и живота на гражданите, негодни са за използване, застрашени са от самосрутване, създават условия за възникване на пожар или са вредни в санитарно - хигиенно отношение и не могат да се поправят или заздравят. Наредбата се прилага и когато строежът създава непосредствена опасност за здравето или живота на гражданите и е допуснато предварително изпълнение на издадена заповед. Тази

наредба не се прилага за незаконно извършени строежи, части от тях или отделни видове строителни работи .

3.1.3. *С Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях от Община Маджарово*, (приета с Решение № 30/27.01.2020 год. на Общински съвет - Маджарово) се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях от администрацията на Община Маджарово, на територията на Община Маджарово. Тази наредба се отнася за строежи от IV, V и VI категория по смисъла на чл.137 от Закона за устройство на територията /ЗУТ/ и Наредба № 1 от 30.07.2003 г. за номенклатурата на видовете строежи на МРРБ. По реда на тази наредба принудително се изпълняват и разпореждания за поправяне или възстановяване на незаконно премахнати строежи, части от тях или отделни видове строителни работи. Окончателното почистване на строителната площадка от строителните отпадъци, получени при премахването на незаконен строеж, и възстановяването на терена се извършва от изпълнителя за сметка на адресата/адресатите на заповедта.

Следва да се имат предвид изискванията на *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*, Приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г., Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017г., съгласно чл. 14 на която принудителното премахване на незаконни строежи от органите на Дирекцията за национален строителен контрол (ДНСК) започва след изготвянето и представянето в съответната общинска администрация на План за

управление на строителни отпадъци в частта по чл. 9, т. 1, буква "б", т. 2 – 4 от наредбата. В останалата част, планът се изготвя от общинската администрация. При принудително премахване на незаконни строежи отчетът по приложение № 6 от цитираната наредба се изготвя от съответната общинска администрация.

3.1.4. С Наредба № 4 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Маджарово, изменена и допълнена с решение № 108 от 28.01.2021 г., решение № 164 от 11.11.2021 г. на **на Общинския съвет**, се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните данъци и такси и цени на предоставените на физически и юридически лица услуги, реда и сроковете за тяхното събиране на територията на община Маджарово, Хасковска област.

Таксата битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането и извозването, обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет Маджарово ежегодно, въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за всяка дейност по отделно:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за отпадъци или други инсталации

или съоръжения за обезвреждане на отпадъци, включително отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО;

- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Съгласно чл.11 от наредбата размерът на такса битови отпадъци за жилищните и нежилищните имоти се определя според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общински съвет. За жилищните имоти се определя пропорционално /в промил/ върху данъчната оценка на имота. За нежилищните имоти размерът на таксата се определя пропорционално /в промил/ върху по-високата стойност между отчетната стойност и данъчната оценка на имота. При определяне размера на таксата в зависимост от количеството на битовите отпадъци се включват разходите по чл.10, ал.2 – осигуряване на съдове за събиране на отпадъците, транспортирането и обезвреждането им и т.н.

За имоти на физически и юридически лица, попадащи извън границите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване се събира такса за обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер, пропорционално в промил на данъчната оценка, определена съгласно чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ.

3.1.4. В Наредба № 4а за определяне размера на местните данъци в община Маджарово, приета с Решение № 73 от 30.07.2020г. на Общинския съвет, се уреждат отношенията, свързани с определяне размерите на местните данъци по Закона за местни данъци и такси, както и реда за събирането и освобождаването от заплащане.

Както вече беше споменато в Наредба за управление на отпадъците на територията на община Маджарово кметът и общинската администрация планират необходимите финансови средства за осигуряване изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците и предлагат за приемане от Общинския съвет план-сметка за разходите за услугите по управление на отпадъците и размера на такса „битови отпадъци“.

3.1.5. Друга наредба, която има отношение при управлението на отпадъците това е Наредба №11 за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система на община Маджарово, приета с Решение №78/23.10.2008 г. на Общинския съвет. С нея се урежда изграждането, стопанисването и опазването на Зелената система на Община Маджарово.

3.2. Отчет за изпълнение на ПУО

Ежегодно, кметът на община Маджарово следва да изготвя отчет за изпълнение на ПУО и в срок до 31 март да информира общинския съвет за изпълнението на

програмата за предходната календарна година. След приемане на настоящата програма, същата ще бъде отчитана.

Към момента е приета Регионална програма за управление на отпадъците за регион Харманли, включваща общините Харманли, Свиленград, Тополовград, Симеоновград, Любимец, Стамболово и Маджарово за периода 2022-2028 (с модул за всяка община).

3.3. Основни изводи и препоръки

Община Маджарово е обезпечена с нормативни документи за управление на отпадъците, вкл. и чрез настоящата програма за управление на отпадъците. Препоръчва се следното:

- По отношение Наредбата по чл. 22 от ЗУО е необходимо същата да се актуализира с оглед отразяване на последните изменения на ЗУО от 2021г., касаещи транспонирането на пакета за „Кръгова икономика“ на ЕС и новите цели за рециклиране на различните отпадъчни потоци. Също така следва да се допълнят и разпоредби за разделно събиране на биоразградими отпадъци съгласно чл. 19, ал. 3, т. 10 от ЗУО, както и на рециклируеми отпадъци от хартия, стъкло, метал и пластмаси съгласно чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО.

- В Наредбата за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях от Община Маджарово, предлагаме да се въведат разпоредби, съгласно които в договорите за възлагане на премахването на незаконните строежи да се зложат изисквания за селективно разрушаване по материали съгласно одобрен План за управление на отпадъците от строителство и разрушаване по чл. 11 от ЗУО.
- В общинските наредби на община Маджарово липсват конкретни задължения и отговорности и не е регламентиран редът за разделно събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци от хартия, стъкло, метал и пластмаси, извън масово разпространените отпадъци и следва да бъдат отразени в местното законодателство.
- Препоръчително е местните нормативни уредби, имащи отношение към управлението на отпадъците периодично да бъдат актуализирани, съобразно настъпващите промени в ЗУО и ЗМДТ.

4. Анализ на дейността на регионалното сдружение по управление на отпадъците, в.т.ч. изводи и препоръки

4.1. Анализ на дейността на регионалното сдружение по управление на отпадъците

Община Маджарово участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Харманли. В сдружението участват още община Любимец, община Свиленград, община Симеоновград, община Стамболово, община Тополовград. Сдружението е учредено на 08.12.2010г.

4.2. Взети решения на общо събрание на РСУО-Харманли

Съгласно публично достъпна информация на заседание на общото събрание на Регионално сдружение, проведено на 21.07.2016 г. са взети решения за начина на постигане на целите за рециклиране на битови отпадъци и ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци. Решено е всички общини да постигнат количествените цели за увеличаване делът на подготвените за повторна употреба и рециклиране битови отпадъци, като до края на 2020 г. трябва да се постигне 50 % от общия обем на образуваните битови отпадъци. Следва да се има предвид, че считано от 2021г. целите се увеличават с 1 процент всяка следваща година, като до 31.12.2025г. следва да се постигне цел 55%.

Морфологичният състав на отпадъците в общините Харманли и Свиленград и извадково изследване в останалите общини показва аналогичен състав и структура на управление на битовите отпадъци в общините от РСУО, което са приети еднакви количествени цели за всички общини. Взети са предвид и особеностите на стопанската дейност в региона, с преобладаващ селскостопански характер.

Взето е решение общините от Регионалното сдружение, до края на 2020г. да ограничат депонирането на биоразградими отпадъци до 35% от обема им, като за целта предприемат всички необходими мерки за:

- разширяване и усъвършенстване/оптимизиране системите за разделното събиране, сепарирането и извличането на компонентите, годни за рециклиране;
- проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на всички необходими съоръжения за подготовката за повторна употреба за подходящите рециклируеми отпадъци и за третиране на битовите биоотпадъци, в т.ч. специална компостираща инсталация и цялостното необходимо оборудване, както и
- въвеждане на разделно събиране на биоотпадъците и компостиране чрез „домашно компостиране на място“ в малките населени места.

Прието е също, че рециклирането или друго оползотворяване на биоразградими, в т.ч. биоотпадъци, следва да се организира от всяка община самостоятелно.

На заседание на РСУО е прието за необходимо и изграждането на:

- компостираща инсталация в община Харманли с капацитет над 2 500 т.,
- компостираща инсталация в община Свиленград, с капацитет над 2 400т.,
- въвеждане на „домашно компостиране“ в останалите населени места, с последващо преценяване на възможности за събиране, транспортиране и преработването на определени количества биоотпадъци в изградените компостиращи инсталации от по- близките до съоръжението по-малки населени места.

Следва да се има предвид, че в НПУО 2021-2027 за РСУО Харманли е включено в:

- Приложение № 6 - Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракцията към инсталациите за сепариране;
- Приложение № 8 - Индикативен списък на РСУО, в които е необходимо да се осигурят инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци;

4.3. Основни изводи и препоръки

Препоръчва се да продължи активното участие от страна на община Маджарово в бъдещите заседания на РСУО-Харманли с цел да се продължи политиката по правилно управление на отпадъците на общинско ниво, както и с оглед правомерното разпределяне на средствата от отчисления по чл. 64 от ЗУО.

Наличната инфраструктура за третиране на отпадъци е достатъчна за осигуряване постигането на целите по чл.31, ал. 1 от ЗУО за територията на РСУО-Харманли, но е наложително и предприемането на допълнителни мерки за увеличаване на разделното събиране на рециклируеми и биоотпадъци в по-малките общини, т.е. и в община Маджарово. За тази цел община Маджарово чрез РСУО до РИОСВ може да изисква разходване на средствата от натрупаните отчисления чрез нови проекти за разделно събиране на отпадъци.

Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО в т.ч. и по отношение на бъдещи проекти и съоръжения, които да обслужват РСУО и определянето на цените и тарифите за услугите за ползване на общи съоръжения от общините от РСУО.

5. Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

5.1. Функции за управление на отпадъците и състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

Устройственият правилник (УП) на Общинска администрация-Маджарово е утвърден със Заповед № 3/ 03.01.2020 г. на кмета на община Маджарово. С УП се определят организацията на дейността и функционалните задължения на административните звена в общинската администрация.

Лицата, отговорни за изпълнението на правомощията на кмета по опазване на околната среда на територията на община Маджарово са:

- ✓ Общинския съвет;
- ✓ Кмета на общината;
- ✓ Заместник-кмет;
- ✓ Дирекция “Устройство на територията, европейски програми и общинско развитие, финансово - стопански дейности, местни данъци и такси”;
- ✓ Кметове на кметства;
- ✓ Кметски наместници

Дирекция “Устройство на територията, европейски програми и общинско развитие, финансово - стопански дейности, местни данъци и такси” изготвя програми, стратегии и планове за устойчиво развитие по отношение на околната среда и участва в разработването, провеждането и контрола на мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на общината.

Кметът на кметство приема мерки за възстановяване и подобряване на околната среда и организира охраната на полските имоти.

Кметските наместници приемат мерки за подобряване и възстановяване на околната среда и организират охраната на полските имоти.

5.2. Изводи и препоръки

Устройственият правилник дефинира най-общо отговорностите на местно ниво по отношение опазването на околната среда.

Препоръчва се да се обмисли възможността за по-ясно конкретизиране на задълженията на общинските служители, свързани с дейностите по управление на отпадъците, предвид новите нормативни изисквания на национално ниво и по-високите цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, които са ангажимент на кмета на всяка една община.

За подобряване на административния капацитет на общинските служители трябва да се провеждат обучителни програми, в т.ч. по отношение на контролните им функции. Например, община Маджарово може да бъде бенефициент по различни програми за разработване и осъществяване на обучителни програми. Също така общината следва да се възползва от обученията, провеждани от Института по публична администрация и да осигурява ежегодно средства за обучение на нейните служители, свързани с опазване на околната среда и управление на отпадъците.

За повишаване капацитета на общината за изпълнение на функциите с отпадъци и особено за подобряване на контрола е необходимо:

- Община Маджарово да изготви годишен план и годишен отчет за контролната дейност по отпадъците, които да се одобряват от ръководството на общината, а резултатите от контролната дейност да

се публикуват периодично на интернет страницата за осведомяване на обществеността;

- При възможност - назначаване на допълнителни квалифицирани служители, вкл. служители, занимаващи се основно с управление на отпадъците в общинската администрация;
- Непрекъснати обучения на общинските служители като за целта общината може да кандидатства с проекти по различни финансиращи програми;
- Подобряване на материално техническата база на персонала за изпълнение на функциите му – разширяване/ремонтиране на помещенията, закупуване на офис оборудване и др.;
- Осигуряване на достатъчно автомобили с цел повишаване мобилността и възможност за извършване на планирани и внезапни проверки от общинската администрация.

6. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

На територията на община Маджарово е съществувало едно общинско депо. Изградено е през 1970 г. и е разположено в местността “Патрон кая”. Местността, в която се намира старото регионално депо на община Маджарово е обявена за защитена територия със заповед на министъра на околната среда и водите. На съоръжението е извършена рекултивация.

Рекултивацията на съоръжението има за цел максимално да ограничи неблагоприятното въздействие на натрупаните през годините на експлоатацията му отпадъци върху околната среда. С рекултивационните мероприятия е осигурено:

- опазване на атмосферния въздух и повърхностните води от замърсяване;
- защита от проникването на повърхностни води в отпадъчното тяло на депото;
- прекратяване на разпрашаването на леките фракции отпадъци;
- вписване в релефа на околния терен на тялото на отпадъците;
- създаване на условия за контрол (мониторинг) на процесите протичащи в тялото на депото и въздействието му върху околната среда.

От 2003 г. отпадъците, образувани на територията на община Маджарово се събират и извозват до Регионалното депо за отпадъци край гр. Харманли.

Съгласно чл. 19, ал. 3, т. 15 от ЗУО кметът на общината отговаря за предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

На територията на община Маджарово се образуват незаконни сметища. Идентифицирани са такива е гр. Маджарово, преди Горно поле, Долно Съдиево, на входа на селото, Долни Главанак – на изхода в посока изток, Бориславци – в ляво от изход по посока изток, гр. Маджарово, на завой Входна Варианта, гр. Маджарово, старото сметище с. Ефрем, вход на селото; с. Тополово – овчарник.

Община Маджарово своевременно предприема действия за почистване на незаконно изхвърлените отпадъци. Също така общината взема допълнителни

мерки за предотвратяване на образуването на незаконни сметища, като на различни места в селищата на общината са поставени табели за забрана изхвърлянето на отпадъци. Също така се провеждат разяснителни срещи за начините на управление на отпадъците на територията на общината, чрез кметове на населените места. По селата се поставят разяснителни листовки.

Община Маджарово не е наложила санкции на замърсителите, поради това че не са установени нарушителите.

Изводи и препоръки:

- Общината е предприела необходимите действия за рекултивирането на старото общинско депо.
- Образуваните нерегламентирани сметища на територията на общината се почистват и се вземат мерки за предотвратяването на нови такива.

7. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“

В Република България се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно масово

разпространените отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.

7.1. Принципът „Замърсителят плаща“ е заложен още в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). На национално ниво е въведен с чл. 54 и 55 от ЗУО - разходите за управление на отпадъците, в т. ч. за необходимата инфраструктура и за нейното функциониране, са за сметка на първоначалния причинител на отпадъците или настоящия, или предишния притежател на отпадъците. Когато причинителите на отпадъци са неизвестни, разходите по възстановяването на качествата на околната среда се поемат от лицата, в чието държане се намират отпадъците. Всички разходи за възстановяване на качествата на околната среда и за разкриване на действителния причинител се възстановяват от него.

Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО). Създадени са публични регистри на: лицата подлежащи на инспекция и контрол; лицата, притежаващи разрешителни и регистрационни документи за извършване на дейности с отпадъци; търговците и брокерите на отпадъци; депата за отпадъци и инсталациите за преработка на отпадъци; лицата с комплексно разрешително по

ЗООС и регистър на лицата с рециклиращи съоръжения по потоци отпадъци. Цените на услугите, свързани със съхранение, транспортиране и третиране на отпадъци се формират изцяло на пазарен принцип при наличната конкуренция на национално ниво, в рамките на ЕС и Световната търговска организация (СТО). Всички лица, получили разрешително/регистрационен документ за дейност с отпадъци или комплексно разрешително за инсталация за третиране на отпадъци подлежат на планови или извънпланови проверки. Процесът на контрол е обезпечен с всички необходими нормативни документи.

7.2. Европейският принцип „отговорност на производителя“ е въведен с чл. 14, ал. 1 от ЗУО и съгласно него „лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, отговарят за разделното им събиране и третиране, както и за постигане на съответните цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване, определени с наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО. Лицата изпълняват задълженията си:

1. индивидуално,
или
2. чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване.

Схемата за разширена отговорност на производителя (РОП) се прилага успешно на национално ниво по отношение на шест групи масово разпространени отпадъци (МРО): опаковки (от 2004 г.); ИУМПС (от 2005 г.); ИУЕЕО (от 2006 г.); отпадъчни масла и нефтопродукти (от 2006 г.); батерии и акумулатори (от 2006 г.);

и гуми (от 2011 г.). През 2021 г. в ЗУО като поток масово разпространен отпадък са въведени и отпадъците от обувки и текстил. През лятото на 2022г. е обявен на обществен достъп проект на Постановление на Министерския съвет за примане на Наредба за отпадъците от обувки и текстил, но към момента на разработване на настоящата програма, същата все още не е окончателно приета.

При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО. Създадени са и се поддържат съответните публични регистри на задължените по схемата лица.

Цените на услугите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО се формират изцяло на пазарен принцип.

Анализът на отпадъците в НПУО показва, че най-добри постижения от гледна точка на йерархията на управление на отпадъците са постигнати за МРО. Това дава основание добрите резултати от прилагане на схемата за 6-те групи МРО, схемата да се разшири и за други продукти.

С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата на национално ниво да бъдат включен и този отпадъчен поток.

Община Маджарово няма сключен договор с нито една организация за оползотворяване на отпадъци.

7.3. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата.

Община Маджарово няма изградена площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци и опасни отпадъци, тъй като изискването на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО се отнася само за населено място с население, по-голямо от 10 000 жители, а такова в община Маджарово няма.

7.4. Изводи и препоръки

Препоръчва се община Маджарово да сключи договор с лице, притежаващо документ по чл. 35 от ЗУО, за разделно събиране най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, като по този начин ще изпълни задълженията си съгласно чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО. Допълнително, чрез този договор, може да осигури възможност за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци и опасни отпадъци, като по този начин ще улесни населението си и ще

повиши процента на отпадъците от домакинствата, които се предават за рециклиране.

Изграждането на собствена площадка за тази дейност на този етап е необосновано и финансово неизгодно, още повече, че съгласно ЗУО, община Маджарово няма ангажимент за изграждане на такава площадка, тъй като няма населено място с население по-голямо от 10 000 жители.

8. Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

Анализът на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците обхваща:

- Инфраструктура за битови отпадъци;
- Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване;
- Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ.

8.1. Инфраструктура и технически възможности за третиране на отпадъците

8.1.1. Регионална система за управление на отпадъците Харманли

Община Маджарово е част от регионално сдружение за управление на отпадъците Харманли, включващо общините Харманли, Свиленград, Тополовград, Симеоновград, Любимец, Стамболово и Маджарово, учредено на 07.12.2010 г. и има предмет на дейност управление на регионалната система за управление на отпадъците в региона.

РСУО Харманли има изградена Регионална система за управление на отпадъците, изградена на територията на гр. Харманли включва и следните елементи:

- Клетка 1 и 2 за депониране на неопасни отпадъци;
- Инсталация за сепариране;
- Инсталация за аеробно компостиране;
- Претоварна станция Свиленград.

8.1.1.1. Регионално депо за отпадъци

Регионалното депо за неопасни отпадъци (РДНО) за общините Харманли, Маджарово, Любимец, Тополовград, Симеоновград, Свиленград и Стамболово е изградено в имоти №77181.8.176, №77181.8.174 и 77181.8.182, землище гр. Харманли, Община Харманли. Имотите са собственост на Община Харманли, с обща площ от 103.154 дка и начин на трайно ползване „депо за битови отпадъци (сметище)“. Съоръжението е изградено и се експлоатира съгласно всички заложиени нормативни изисквания.

Достъпът до обекта се осъществява по изграден път, обслужващ депото, който е отклонение от път III-503 от Републиканската пътна мрежа в участъка гр.

Харманли – с. Иваново. Пътят е проектиран и изграден по съществуващ черен път в необработваеми земи в землището на гр. Харманли с допълнителна ивица за движение на верижни машини.

Оператор на депото е Общинско дружество „Екоресурс -Харманли“ ЕООД. създадено с Решение № 650/17.02.2015 г. на ОБС- Харманли.

На депото са изградени два броя клетки за неопасни отпадъци.

- ✓ Клетка 1 с проектен капацитет за обезвреждане на 292 759.28 тона;
- ✓ Клетка 2 с проектен капацитет за обезвреждане на 157 102 тона.

Общият капацитет на депото е 449 861.28 т. Съгласно издаденото КР разрешеният денонощен капацитет на депото е за приемане на до 200 t/24 отпадъци.

Експлоатацията на Клетка 1 е прекратена на 30.06.2020г. поради достигане на проектния капацитет. Клетката е запръстена и предстои извършване на рекултивация. Изготвен е проект и е издадено разрешение за строеж. Очаква се финансиране за извършване на рекултивация.

В момента се експлоатира клетка 2. Успоредно с депонирането на отпадъците след запълване на първия работен хоризонт в клетка 2 е изграден един газов кладенец - по проект ще се изградят още 2. При извършване на рекултивацията на Клетка 1 също ще бъдат изградени още 2 газови кладенеца.

Извършват се периодични проверки (всеки месец) на газоотвеждащата система, резултатите се документират в „Дневник за контрол на състоянието на газоотвеждащата система“. През 2021г. и до месец юли 2022г. не са регистрирани несъответствия.

Депонирани количества отпадъци в Клетка 2 на регионално депо Харманли

Година	Депонирано количество, т.
2020	5 963
2021	11 546
2022	13 033
Общо	30 542

Клетка 2 се експлоатира от 01.07.2020г. В клетка 2 за периода от 01.07.2020 г. до 31.12.2022 г. са депонирани 30541,520 тона.

Според чл. 21. от ЗУО кметът на общината самостоятелно, когато не участва в регионално сдружение по чл. 24, ал. 1, или съвместно с другите кметове на общините от регионалното сдружение предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ. С отчитане на мерките за намаляване на количеството на депонираните отпадъци може да се прогнозира, че при депониране на средно около 12 100 т./г. капацитетът на клетка 2 ще се запълни за 10 г. т.е. през 2032 г.

При постигане на намаляване на нивата на депониране на отпадъците от РСУО експлоатацията на Клетка 2 може да бъде удължена във времето.

1.8.1.2. Претоварни станции

На територията на община Маджарово няма налична претоварна станция. Събраните отпадъци от територията на община Маджарово се извозват директно до РДНО в гр. Харманли.

С претоварна станция разполага единствено община Свиленград. За транспортиране до регионалното депо Харманли се използва специализирана техника за пресоване и извозване на битови отпадъци/ мобилната претоварна станция/, която се експлоатира от общинското предприятие „Благоустрояване и озеленяване“. Машината е с обем 43 m³, оперативен капацитет 30 тона отпадъци и с възможност за пресоването им в съотношение 6:1. Това позволява транспортирането да се извършва по икономически ефективен начин. На територията на останалите общини няма изградени претоварни станции.

1.8.1.3. Инсталации за биоразградими отпадъци

На територията на община Маджарово не е изградена инсталация за биоразградими отпадъци. Като част от Регионалната система за управление на отпадъците е изградена Инсталация за аеробно компостиране.

Инсталацията е изградена по проект BG16M1OP002-2.005-0005 „Изграждане на общинско съоръжение за компостиране на разделно събрани биоразградими и зелени отпадъци на община Харманли“. Проектът е на стойност 3 246 963.78. от които 2 074 395.05 лв. от ЕФРР и 366 069.71 лв. национално съфинансиране от държавния бюджет на Република България. 274 179.02 лв. собствен принос на Бенефициента. Изпълнението на проекта включва проектиране и строителство на

компостираща инсталация в границите на регионално депо за неопасни отпадъци – Харманли, в т.ч. доставка на оборудване за експлоатация на инсталацията. Договорът за изпълнение на проекта е сключен с Община Харманли на 12.04.2018 г.

Планираното съоръжение за компостиране представлява технология за компостиране на редове на открито без принудителна аерация. Основната цел е производството на висококачествен компост при рециклиране на разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци. Биоразградимите отпадъци, подлагани на третиране в инсталацията са зелени биоотпадъци от обществени паркове, градски и частни градини (и други) и до 10% допълнителни биоразградими отпадъци с растителен произход от хранително-вкусовата промишленост и хранителни продукти с изтекъл срок на годност (от хотели, ресторанти, домакинства, пазари, зеленчукови борси и други). В допълнение към разделно събраните растителни биоотпадъци, на съоръжението се използва и глинеста почва, като технологична добавка с цел подобряване на биологичния процес на разграждане и образуване на хумус. Предвижда се добавяне на приблизително 10% почва в сместа на входящите материали.

Площадката за Компостиращата инсталация е разположена на площадката на РДНО. Проектният капацитет е 2756 t/y, или до 9 t/24 часа. Изградени са следните обекти:

- Зона за интензивно разграждане с трапецовидни купове (с настилка, подходяща за събиране и отвеждане на отпадните води към резервоара);
- Зона за зреене (с настилка, подходяща за събиране и отвеждане на отпадните води към резервоара);

- Зона за съхранение на готовия компост (асфалтобетонена настилка; компостът е постоянно покрит с платно, което не попива вода);
- Зона за съхранение на мокри биоразградими отпадъци (асфалтобетонена настилка);
- Зона за съхранение на сухи биоотпадъци - едри отпадъци от храсти и дървета, изсушени и раздробени (асфалтобетонена настилка);
- Резервоар за инфилтрат;
- Зона за паркиране на противопожарни автомобили в аварийни ситуации, служебни автомобили и механизация (асфалтобетонена настилка);
- Зона за складиране на почва, използвана за добавка към компоста (асфалтобетонена настилка);
- Зона за складиране на примеси (асфалтобетонена настилка);
- Път за достъп и зона за движение;
- Резервна (прилежаща/обслужваща) площ.

Оборудването на инсталацията осигурява подготовката и биологичното (аеробно) разграждане на разделно събраните биоразградими отпадъци, както следва:

- Мобилен шредер, който служи за получаването на фракции раздробен зелен отпадък, който впоследствие се зарежда в откритите купове за зреене на компоста. Шредирането се извършва периодично, в зависимост от количеството на доставените зелени отпадъци. Остатъчните по-едри парчета от шредирания зелен отпадък могат да бъдат поставени отново в шредера и дораздробени, след което същите могат да бъдат смесени с готов компост. Така оборудваната смес може да бъде влагана в нов

оформящ се компостен ред, с цел ускоряване процеса на смесване и хомогенизиране на материала за компостиране.

- Прикачена машина за обръщане на компоста, теглена от трактор. Размерът и капацитетът ѝ са определени от общото количество произвеждан компост и предвидените размери на компостираните купове (редове с трапецовидно сечение). Тя е оборудвана с 1000 литра воден резервоар, който се пълни от резервоара за инфилтрат на обекта и служи за поливане на компоста по време на обръщането му, чрез системата за разпръскване на машината за обръщане. Машината за обръщане изпълнява следните задачи:
 - ✓ Хомогенно смесване на доставените различни материали докато приготвя редовете компост;
 - ✓ Редовно обръщане на компоста с цел:
 - осигуряване на необходимата газова и топлинна обмяна;
 - създаване на нови повърхности за достъп на микроорганизми;
 - хомогенизиране на компоста;
 - равномерно поливане/оросяване на куповете с компост;
 - охлаждане на високо температурните процеси (ако температурата надвиши 65°C);
 - ✓ Поливане с вода компоста по време на обръщането.

Описание на процеса на компостиране: Основно от пролетта (Март/Април) до есента (Ноември), но възможно също и през зимата в зависимост от

температурата и снежната покривка, сухи зелени отпадъци се доставят от обществените паркове, от частни градини и други предприятия. По време на доставката, отпадъците визуално се инспектират и приемат единствено, ако не съдържат примеси (тухли, строителни отпадъци или смесени отпадъци). Тревата и листата се разделят и складираат в зоната за влажни биоразградими отпадъци. Клони, храсти и парчета дървесина се разтоварват и временно складираат в зоната за дървесни градински отпадъци. Обемистите зелени отпадъци временно са съхранявани на предвидената зона на открита площ. Остатъчният инфилтрат се отвежда в компенсаторния резервоар. Раздробеният дървесен материал се съхранява в същата зона, но покрит с геотекстил, за да се предпази от дъждовната вода и да се запази сух. В зависимост от наличието на клони, храсти, дървесина и количествата материал за раздробяване, материалът се раздробява и смесва с останалите компоненти. Честотата на раздробяване на едрите материали е приблизително 2 до 4 пъти годишно. Раздробеният материал се покрива с геотекстил, за да се запази сух, и за да се предпази от неконтролируемо гниене и оттичане на инфилтрат, образуван в следствие на падналите валежи.

Делът на примесите във входящият материал може да бъде до 5 %. Същите се отделят ръчно и събират в контейнер. При всяко обръщане на компоста, излезлите на повърхността на куповете примеси се отделят ръчно. Всички компоненти (зелени и други биоразградими отпадъци), се разпределят равномерно на редове и се разбъркват хомогенно с машината за обръщане на компоста. Това е начинът за оформяне на редове компост. В контролирания процес на компостиране разграждането на биоотпадъците и натрупването на органични вещества се осъществява основно от аеробни микроорганизми. За да

се осигури тяхната популация и оптимален режим на работа, те се нуждаят от постоянно съдържание на влага в купа с компост - около 55÷60%. Затова зелените и биоразградимите отпадъци трябва да бъдат хомогенно влажни.

За да се гарантира правилното снабдяване с кислород е необходимо да се предприемат следните мерки:

- Редовете/куповете с компост се обръщат с цел доставяне на кислород. Куповете с компост редовно трябва да се снабдяват с кислород чрез регулярно обръщане на компоста с помощта на специално оборудване за обръщане. Въртенето на барабана не трябва да бъде повече от 200 завъртания в минута, за да се подsigури и гарантира набухване на компоста при обръщането.
- Обръщането на компоста се извършва на всеки два дена до всеки ден през първите две седмици и честотата ще намалее до веднъж седмично, когато нуждите от кислород намалее и се достигне до биологично стабилизиране.
- Процесът на обръщане също така позволява освобождаване на емисиите, образувани по време на процеса на компостиране (например CO₂ и т.н.), и проникването на кислород в новообразуваните пори и кухини в купа компост.
- Налягането на материалите не трябва да бъде твърде високо, с цел поддържане на вътрешния обмен на газовете, при запазване на отворени пори и кухини. Затова максималните размери на купа с компост ще са 3,00 m ширина при основата и 1,20÷1,40 m височина.

През повечето време (най-вече през първите процеси в компоста) обръщането на компоста е съпроводено с впръскване на (отпадъчната) вода в материала, посредством машината за обръщане. За оросяване се използва инфилтратата от резервоара. Готовите купове компост се съхраняват за период от допълнителни четири седмици, преди компостът да се използва. Компостът се пресява след 5 до 8 седмици със сито. Основната задача е да се отделят обемистите материали, които не са се компостирали. Предвижда се използването на 15 mm сита по стандарт. Непреминалите през ситото дървесни отпадъци се складират с раздробените храсти и парчета дървесина и се смесят отново в нови купове като структурен материал на компоста.

На територията на община Свиленград също е изградена инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци.

1.8.1.4. Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

На територията на община Маджарово няма изградена инсталация за предварително третиране и/или сепариране на битови отпадъци. Като част от Регионалната система за управление на отпадъците – Харманли, за обслужване на общините от РСУО е изградена инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци, в която се третират и образуватите на територията на община Маджарово смесени битови отпадъци.

Сепариращата инсталация е разположена в южната част на РДНО, на около 150m от входа на обекта. Около нея е оформена площадка с асфалтова настилка, чрез

която се осъществява транспортния достъп и обслужване на инсталацията. Инсталация за сепариране на неопасни битови отпадъци има за цел осъществяване на предварителното третиране на отпадъците до достигане на критериите за последващото им екологосъобразно третиране чрез рециклиране и/или оползотворяване и е с капацитет от 30 000 тона годишно, или до 120 t/24 часа.

Отпадъците се приемат на входа на сепариращата инсталация. Инсталацията за сепариране е монтирана в производствено хале. Халето е разделено на обособени производствени зони, в които се изпълняват отделни технологични процеси:

- Зона приемане насипни материали;
- Производствена зона 1;
- Производствена зона 2;
- Буферен склад.

Подаването на материал към инсталацията може да се извършва ръчно и механизирано. След разтоварване отпадъците, се зареждат върху транспортна лента и се отвеждат в обособена кабина с 12 позиции за сепариране за подаване на отпадъци от сортировачи. Отпадъкът се разделя по фракции: смесена хартия, велпапе, пластмасови фолия, бутилки PET - бели, цветни, твърди пластмаси PP, метални опаковки и горими фракции - суровина за алтернативно гориво (RDF). С ръчно сепариране се отделят големи рециклируеми материали (хартия и картон, текстилни материали, пластмаса и каучук, цветни метали и стъкло).

Автоматично се отделят желязосъдържащите метали в отпадъците. От сеприращата инсталация се отделят и запалими отпадъци (RDF - модифицирани горива, получени от отпадъци).

Останалите върху транспортъора за сепариране материали се събират в мобилен контейнер или самосвал и се транспортират за депониране.

Рециклируемите отпадъци постъпват в бункери. Бункерите, в които се съхраняват хартия и картон, пластмаса и каучук и запалими отпадъци (RDF - модифицирани горива, получени от отпадъци) се избутват с помощта на мини-челен товарач в посока към верижно-лентовият транспортъор за захранване на пресата и чрез него се подават към пресата за балиране, монтирана в производствена зона 2.

От Буферния склад балираните материали се товарят на транспортни средства, преминават през автокантара, отчита се теглото им и се превозват до рециклиращите предприятия.

Инсталацията е обезпечена с необходимата инфраструктура, електрификация, ВиК, противопожарна инсталация и охрана.

1.8.1.5. Инсталации за оползотворяване на сметищен газ

Към настоящия момент на регионалното депо няма изградена инсталация за изгаряне на биогаз. Предвидено е изграждане на такава инсталация и експлоатацията и е разрешена с КР № 285-Н2/2018г.

Тази инсталация е предназначена за изгаряне на биогаза при температура 1200⁰С. Високата температура е гаранция за пълното изгаряне на парите на органичните

вещества и органични газове. При тази температура изгарят всички съединения от групата на УОЗ (устойчиви органични замърсители), вкл. диоксини и фурани.

Предвижда се инсталацията да работи на “закрит” факел на изгаряне. Горивният процес ще се осъществява в затворена горивна камера. С това се избягва радиационното поле, което се образува при изгаряне на отпадъчни газове на открит факел.

Инсталацията за изгаряне на биогаза на факел работи само ако са изпълнени следните условия:

- дебит на биогаза в границите 100 – 300 m³/h;
- концентрация на метан в биогаза ≥ 30 об. %.

Изгарянето на сметищния газ води не само до превръщането на метана във въглероден диоксид, а и до изгарянето на основната част от съединенията на сярата, с което се оптимизира неприятната миризма около депото, подобрява се вегетацията, избягва се контактът на метана с почвата, намалява генерирните емисии на парникови газове и се предотвратяват евентуални самозапалвания на депото.

1.8.1.6. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

На територията на община Маджарово няма изградена инсталация за третиране на строителни отпадъци.

На регионално ниво няма изградено съоръжение за третиране на строителните отпадъци. Основното количество от строителни отпадъци (инертни и земни маси) образувани на територията на общините, участващи в сдружението, се използва

като насипни маси и за ежедневно запръстяване на регионалното депо, като разрешеното годишно количество за депониране на регионално депо Харманли е 2500 т/год.

При липса на система за разделно събиране на строителни отпадъци от домакинствата, практиката показва, че те се смесват с потока на битовите отпадъци.

Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Маджарово забранява изхвърлянето на строителни отпадъци в съдовете, предназначени за битови отпадъци.

Нерегламентираното изхвърляне на строителни отпадъци се явява проблем в насока управление на отпадъци за община Маджарово. Установяват се непрекъснато нерегламентирани сметища, за почистването, на които общината отделя голям ресурс.

Общината предвижда изграждането на площадка за временно събиране на строителни отпадъци, където строителните отпадъци, образувани от домакинствата и подобни на тях в общината да бъдат съхранявани до предаването им на съответните дружества, притежаващи необходимите документи за тяхното последващо третиране.

1.8.1.7. Пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло

С разделното събиране на отпадъци, целящо рециклиране и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците, както и до получаване на приходи от продажбата на рециклируемите материали.

Общината няма изграден собствен пункт за изкупуване на битови отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло.

Община Маджарово не води регистър на площадките за изкупуване на отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло вменено като задължения в чл.19, ал.3, т.14 от ЗУО, тъй като на територията на общината няма такива площадки.

1.8.1.8. Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители. Площадки/места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО.

Съгласно ЗУО, кметът на общината отговаря за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци в т.ч. едрогабаритни отпадъци, масово разпространени отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината. В населените места с районно делене площадките

следва да съответстват най-малко на броя на районите, така че предлаганите услуги да бъдат достъпни за жителите на общината.

На територията на община Маджарово няма населени места с над 10 000 жители.

На територията на общината не е налична площадка за безвъзмездно предаване на:

- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- Излезли от употреба моторни превозни средства;
- Опаковки;
- Излезли от употреба гуми;
- Отработени масла;
- Текстилни отпадъци;
- Негодни за употреба батерии и акумулатори.

Следва да се има предвид, че системите за разделно събиране на МРО се осигуряват на база на схемата „разширена отговорност на производителя“, но въпреки това на общината са вменени задължения в законодателството за организиране на дейности по разделното им събиране.

Община Маджарово не е сключила договори за потоците масово разпространени отпадъци с организации по оползотворяване.

Провеждането на кампании и информирането на населението за ползите от разделното събиране на отпадъците водят до увеличаване на количествата разделно събрани битови отпадъци, увеличават процента на изпълнение на

целите по чл. 31, ал.1 от ЗУО и водят до оптимизиране на разходите на общината за третиране на отпадъците.

1.8.1.9. Съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци

Не е изградена система за фамилно компостиране на зелени отпадъци.

Поради това, че голям дял от населението на община Маджарово живее в селата и в жилища с ниско застрояване, с обособени към него площи за отглеждане на селскостопански култури и декоративни растения и храсти води до заключението, че би било целесъобразно предоставяне на съдове за събиране и компостиране на мястото на образуване на зелени отпадъци. Това би довело до намаляване на количеството смесени битови отпадъци.

1.8.1.10. Инфраструктура за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци

Повишените изисквания за опазване на околната среда изискват оптимизиране на съществуващите или изграждане на нови системи за събиране и транспортиране на битови отпадъци от територията на общината.

На територията на община Маджарово е въведена система за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци, която обхваща всички населени места общо 19 на брой. Населението, което се обслужва и е обхванато от системата за организирано сметопочистване и сметоизвозване през 2022 г. е 2023 души.

Населението на община Маджарово е на 100 % обхванато от системите за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци.

На територията на общината са поставени общо 148 броя контейнери за събиране на битови отпадъци. Те се извозват съгласно утвърден график 4 пъти в месеца.

Контейнерите са разпределени както следва:

Населено място	Брой съдове
Град Маджарово	51
с. Румелия	2
с. Ръженово	7
с. Селска Поляна	3
с. Сеноклас	3
с. Тополово	11
с. Бориславци	31
с. Брусевци	0*
с. Габерово	0
с. Голяма Долина	0
с. Горни Главанак	3
с. Горно Поле	3
с. Долни Главанак	12
с. Долно Съдиево	4
с. Ефрем	7
с. Златоустово	3
с. Малки Воден	5
с. Малко Брягово	3
с. Малко Попово	0
Общо	148

Източник: Община Маджарово

*На територията на общината има населени места без жители или сезонни жители.

Съдовете се подменят и допълват по необходимост.

Във връзка със спазване на санитарно-хигиенните норми, както и опазване на човешкото здраве и околната среда, е необходимо общината да обезпечи необходимия брой съдове за събиране на отпадъци и съобразен с необходимостта за сметосъбиране график.

Смесените битови отпадъци се събират и транспортират до Регионалната система за управление на отпадъците – Харманли.

1.8.1.11. Съдове и транспортни средства за събиране на отпадъци от сгурия и пепел

На територията на общината съдове и транспортни средства за събиране на отпадъци от сгурия и пепел не са осигурени.

Голяма част от домакинствата в община Маджарово се отопляват на твърдо гориво. Основно този отпадъчен поток се образува в студените месеци. Следователно система за събиране на сгурия и пепел би била ефективна предимно през зимните месеци, но следва да се проучи дали би било целесъобразно организирането на такава система в община Маджарово.

Ползите от въвеждането на система за разделно събиране на отпадъци от сгурия и пепел, биха били следните:

- ✓ подобряване качеството на битовите отпадъци, подлежащи на предварително третиране;
- ✓ намаляване количествата на смесените битови отпадъци;

- ✓ увеличаване на процента на изпълнение на целите за рециклиране на отпадъците, тъй като сгурията от изгаряне на биомаса е изключително подходяща за добавяне към състава на компоста.

1.8.1.12. Контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки и на други битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса стъкло

Община Маджарово не е сключила договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията ѝ. Не са налични съдове за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Въвеждането на системата за разделно събиране на потоците от отпадъчни хартия и картон, стъкло, черни и цветни метали и различни видове пластмаси ще увеличи постигнатия процент на рециклиране на битовите отпадъци.

Чрез поставяне на съдове за разделно събиране на тези потоци, провеждане на информационни кампании с цел насърчаване на разделното събиране и информиране на населението за ползите му ще доведе до намаляване на количеството смесени битови отпадъци.

1.8.1.13. Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки

На територията на община Маджарово не са разположени специализирани контейнери за събиране на текстилни отпадъци.

Община Маджарово би могла да постави съдове за разделно събиране на този отпадъчен поток и/или да провежда кампании за тяхното разделно събиране като целта е намаляване количествата смесени битови отпадъци, пренасочване на отпадъците от обувки и текстил за рециклиране и подпомагане изпълнението на общинските цели.

1.8.1.14. Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци

Община Маджарово не е въвела система за събиране и транспортиране на зелени и хранителни биоотпадъци от населените места на територията ѝ.

Съдове за разделно събиране на зелени отпадъци на територията на общината не са разполагани.

При изпълнение на целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депата, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци.

Разделното събиране на зелените и хранителни отпадъци би имало следните ползи за община Маджарово:

- Намаляване на количеството на смесените битови отпадъци и подобряване на качествата им, което води до по-доброто им сепариране на специализираната инсталация и съответно увеличаване количеството сепарирани рециклируеми фракции и намаляване на разходите за депониране на отпадъци;

- Намаляване на количеството на депонирани биоразградими отпадъци, което повишава процентът на изпълнението на целите, заложен в чл. 31, ал.1, т. 2 от ЗУО;
- Положителното влияние върху околната среда.

1.8.1.15. Инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита

Основен ангажимент на общината е организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци, извън обхвата на наредбите по чл.13, ал.1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане. Общинската територия не е обезпечена с инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита. Община Маджарово не е сключила договор с дружество, притежаващо необходимите разрешителни документи за събиране на опасни отпадъци.

Целесъобразно е провеждането на кампании за събиране на опасни отпадъци на територията на общината.

1.8.1.16. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ

На територията на община Маджарово е изградена една ПСОВ, разположена в село Бориславци. Пречиствателната станция е в експлоатация от 30 септември 2014 г. и е предвидена да обслужва около 400 жители.

В град Маджарово има изградена канализационна мрежа, която е морално остаряла и често се задръства. Съществуващата ПСОВ не се използва.

С цел оптимизиране на количествата образувани утайки от ПСОВ е целесъобразно третирането им на място, чрез осушаване. Последващото им третиране би могло да се осъществява в анаеробна инсталация, при рекултивация на нарушени терени или в земеделието, при подходящи параметри.

1.8.2. Основни изводи и препоръки

- Община Маджарово е постигнала напредък за последните години в управлението на отпадъците, образувани на територията ѝ. Общината е част от Регионална система за управление на отпадъците с изградени инсталации за сепариране и компостиране на отпадъци и регионално депо, изградени съгласно изискванията на законодателството.
- Постигнатият напредък обаче е недостатъчен, тъй като законодателството поставя все по-високи изисквания и цели при управлението на отпадъците.
- Не е налична система за фамилно компостиране на зелени отпадъци и се препоръчва доставяне на съдове за домашно компостиране.
- Община Маджарово е организирила система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци, обхващаща 100 % от населението ѝ.
- На територията на общината липсват системи за разделно събиране на отпадъците.

9. Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

9.1. Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъци

В НПУО 2021-2028г. е направен преглед на добрите практики за предотвратяване на образуването на битови отпадъци на територията на страната, за подготовка за повторна употреба и/или за разделно събиране на битови отпадъци и за последващото им рециклиране, като например:

- Добра практика, въведена в детски градини в други общини за подмяна използването на пластмасови чаши за еднократна употреба за вода и други напитки за децата с метални чаши за многократна употреба.
- На територията на една морска община, в един хотелски комплекс са предприети сериозни действия за намаляване използването на пластмасови изделия за еднократна употреба до 95% през годината. Амбицията на комплекса е в следващите две години да се премахне напълно използването на такива изделия, което е в унисон и със забраната, приета от Европейския парламент;
- Друга община разработва „План за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба“. Целта е да се направи обстойно обследване за използваните в общинската

администрация, общинския съвет, общинските предприятия и общинските търговски дружества пластмасови продукти за еднократна употреба, да се направят технически и финансово-икономически анализи за ограничаване и премахване използването на пластмасови продукти за еднократна употреба и да се изготви план с мерки, които да се приложат в организации под контрола на общината за предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци и др.

9.2. Основни изводи и препоръки

Община Маджарово може да провежда периодично информационни и образователни компании за популяризиране ползите от предотвратяване образуването на отпадъците и намаляване на дела рециклируеми отпадъци в битовите отпадъчни потоци.

10. Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно

депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.

При извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо е длъжен да осигури пълния размер на средствата за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото съобразно инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация на депото чрез обезпечение по чл. 60 от ЗУО. В инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация на депото се определят финансови средства в размер, който гарантира обезпечаване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото. Размерът на обезпечението се определя от собственика на депото в левове на тон отпадък въз основа на инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация съгласно определените формули в *Наредба № 7 от 9 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.*

За обезвреждане на отпадъци на регионално или общинско депо за неопасни отпадъци и на депа за строителни отпадъци се правят и отчисления в размер и по ред, определени с *Наредба № 7 от 9 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.* Отчисленията по чл. 64 от ЗУО имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. Отчисленията се определят в левове за един тон депонирани отпадъци и се превеждат от собственика на депото

ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. За осигуряване на отчисленията е отговорен и всеки ползвател на депото, като ежемесечно превежда на собственика на депото дължимите средства на база на количествата отпадъци, които е депонирал. Натрупаните средства се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци.

Размерът на отчисленията по чл. 64 от ЗУО на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година, както следва: 2016 – 36лв.; 2017 – 40лв.; 2018 – 45лв.; 2019 – 57 лв.; 2020 – 69 лв.; 2021г. – 82 лв.; за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т. на тон депонирани отпадъци.

Анализът на данните за постъпленията от отчисленията на национално ниво показва доказаната ефективност на този инструмент. Таксата за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. През 2017г. със ЗИД на ЗМДТ влязоха в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса-битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да

въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в ЗМДТ, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Такса битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет Маджарово ежегодно, въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за всяка дейност по отделно:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на отпадъци, включително отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Когато до края на предходната година Общински съвет – Маджарово не е определил размера на таксата за битови отпадъци за текущата година, таксата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година.

Размерът на такса битови отпадъци за последните 8 години може да бъде намерена в следващата таблица:

Година	Приходи от такса битови отпадъци (лв.)	Приходи на жител (лв.)	Приходи на тон отпадък (лв.)
2015	67350	20,21	
2016	96296	28,64	350,65
2017	66503	19,68	227,79
2018	62504	18,22	228,19
2019	72302	20,65	194,04
2020	76068	21,34	217,65
2021	106923	29,31	324,09
2022	111309 (от които: от ФЛ 75 546 лв. и от ЮЛ 35 763 лв.)	29,77	345,06

Източник: Община Маджарово

Динамиката и относителният дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси на община Маджарово и в общите бюджетни приходи на общината може да бъде видяна в следната таблица:

Приходи от такси (лв.)	Относителен дял от такса битови отпадъци	Общи приходи (лв.)	Относителен дял от такса битови отпадъци
---------------------------	--	-----------------------	---

179 073	62,16	698 945	0,15
---------	-------	---------	------

Източник: Община Маджарово

Дължимите и реално преведени суми за обезпеченията и отчисленията съответно по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО са следните:

Година	Дължими по чл.60 от ЗУО (лв.)	Преведени по чл.60 от ЗУО (лв.)	Дължими по чл.64 от ЗУО (лв.)	Преведени по чл.64 от ЗУО (лв.)
2016	665	665	10487	10487
2017	554	554	11517	11517
2018	589	589	12353	12353
2019	516	516	15386	15386
2020	566	566	13852	13852
2021	775	775	16035	16035
2022	957	957	18234	18234

Източник: Община Маджарово

10.1. Основни изводи и препоръки

Във връзка с промените в Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. в ЗМДТ, община Маджарово трябва да пристъпи към нормативно прилагане на разпоредбата на чл. 67 от ЗМДТ, а именно, че размерът на таксата за битови

отпадъци за всяко задължено лице да се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците и количеството битови отпадъци да е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, като съответно общината следва да извърши съответните нормативни промени.

Също така, предвид непрекъснато нарастващия размер на сумите за отчисления, които от 2022г. са в размер на 95 лв./тон, община Маджарово следва да предприеме мерки за увеличаване на количествата разделно събрани и предадени за рециклиране и оползотворяване отпадъци, с цел да се подобри финансовата поносимост на такса битови отпадъци от населението.

11. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в Република България като този дял непрекъснато нараства и изпреварва всички останали сектори на околната среда.

- Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините).
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства на организациите за оползотворяване на отпадъците и постъпления от такса за битови отпадъци, реализирани от общините.

- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване.

Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ).

ОПОС е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци. През програмен период 2007-2013г. по програмата са финансирани инвестиционни проекти в 20 РСУО в т.ч.: клетки на депа за битови отпадъци с общ капацитет 6 408 887 тона; инсталации за предварително третиране на смесени битови отпадъци с общ капацитет 387 065 тона/год.; инсталации за компостиране на зелени отпадъци с общ капацитет 200 667 тона/год.; инсталации за анаеробно разграждане с общ капацитет 20 000 тона/год. и др. През програмен период 2014-2020г. са финансирани инвестиционни проекти в 24 РСУО в т.ч.: за изграждане на инсталации за предварително третиране на отпадъци; инсталации за компостиране на зелени отпадъци и инсталации за анаеробно разграждане.

Събирането и управлението на битовите отпадъци ще бъде едно от основните предизвикателства и през следващите години. Това е видно и от новата оперативна програма "Околна среда" 2021-2027, одобрена от Европейската комисия.

Съгласно нея, изградената инфраструктура няма достатъчен капацитет за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на прогнозните

количества битови отпадъци. Затова през следващия програмен период 2021-2027 г. приоритет се дава на финансирането за развитие и подобряване на общинските системи за управление на отпадъци на регионално ниво, по-специално инфраструктура, която цели повторна употреба, рециклиране и разделно събиране за постигане целите към 2030 година.

Оперативна програма "Околна среда" 2021-2027 предвижда 204 млн. евро в тази насока. В сектора на отпадъците за следващия програмен период са предвидени инвестиции от над 200 млн. евро. Средствата ще бъдат за развитие на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци на регионално ниво. Ще се финансират мерки за предотвратяване на повторна употреба, разделно събиране на отпадъците, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и предварително третиране и др. Това се предвижда за редица регионални системи, вкл. регионална система - Харманли.

И в новия програмен период мерките за развитие на инфраструктурата за управление на битовия отпадък са с безвъзмездно финансиране. Разходите за тези инвестиции би трябвало да се поемат от общините, които са отговорни за управление на отпадъците чрез такса битови отпадъци и бюджета на общината. Но за постигане на целите до 2030 г. са необходими допълнителни значителни средства, защото няма да са достатъчни. Поради липсата на финансиране ще бъдат отпуснати още безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет, за да се предотврати увеличение на таксата за битови отпадъци за гражданите. Това поставя под въпрос и какви промени може да се очакват занапред по отношение на ключовия за общините данък такса битови отпадъци.

Предвижда се също техническата рекултивация на депата да бъде подкрепена с безвъзмездни средства. Предоставяната подкрепа е само за техническа рекултивация на депа/клетки от депа за битови отпадъци. Биологичната рекултивация би трябвало да се извършва от натрупаните средства от общините, собственици на депото, от отчисленията за всеки тон депониран отпадък. Но за да няма промяна в такса битови отпадъци, тези разходи ще се поемат отново от програмата.

Общо изразходвани суми за 2016-2022г. от община Маджарово от приходите от такса битови отпадъци и от обезпеченията и отчисленията по ЗУО може да бъде видяно в следващата таблица:

Година	Изразходвани суми от такса битови отпадъци (лв.)	Изразходвани суми от обезпечения и отчисления (лв.)
2016	96296	-
2017	66503	-
2018	62504	-
2019	72302	-
2020	76068	-
2021	106923	-
2022	111309	-

Източник: Община Маджарово

Видно от таблицата, община Маджарово не се възползва от нормативните възможност за употреба на сумите, натрупани от отчисления, за подобряване на системите за третиране на отпадъци.

11.1. Основни изводи и препоръки

Община Маджарово следва да предприеме действия за използване на европейски и други публични източници на финансиране, чрез които да предприеме мерки за увеличаване на количествата разделно събрани и предадени за рециклиране и оползотворяване отпадъци, вкл. чрез провеждане на редовни информационни кампании за гражданите.

Също така община Маджарово следва да се възползва от възможността, посочена в чл. 24 от Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, натрупаните средства от отчисленията да се разходват за:

1. проектиране, включително прединвестиционни проучвания, финансови и икономически анализи, морфологични анализи на отпадъците, и изграждане на нови съоръжения за оползотворяване/рециклиране на битови и строителни отпадъци, в т.ч. инсталации за сепариране, инсталации за компостиране, инсталации за анаеробно разграждане, площадки за безвъзмездно предаване на

разделно събрани отпадъци от домакинствата, както и дейностите, свързани с авторски, строителен надзор и инвеститорски контрол на същите;

2. закупуване на съдове за разделно събиране на отпадъците (извън задълженията на организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци), транспортни средства и транспортно-подемна техника, обезпечавачи функционирането на общинските системи за управление на отпадъците;

3. осигуряване на други съоръжения и инсталации, необходими за изпълнение на изискванията на ЗУО и на подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване, в т.ч. рециклиране на битови отпадъци;

4. осигуряване на собствен принос при финансиране на проекти за управление на отпадъците със средства от Оперативна програма "Околна среда", Предприетието по управление на дейностите по опазване на околната среда и други публични източници;

5. осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците на територията на региона/общината, свързани с предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и постигане на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО съгласно мерките, заложи в програмата за управление на отпадъците; разходите за осигуряване на информация не трябва да надвишават 7 % от годишно натрупаните отчисления за съответната година;

6. предварително третиране и оползотворяване на битови отпадъци, в т.ч. рециклиране;

7. програми за управление на отпадъците.

Натрупаните средства могат да се разходват за финансиране на описаните дейности като се прилага приоритетният ред (йерархия) за управление на отпадъците съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗУО.

Всички тези мерки ще подпомогнат общината за изпълнение на нормативно определените задължения за събиране и третиране на битовите отпадъци, образувани на нейна територия.

12. Прогнози

12.1. Прогноза за населението на община Маджарово

Прогноза за населението на общината е базирана на прогнозите за демографско развитие на населението на областта, направени от НСИ.

Прогноза за населението в община Маджарово през перспективния период 2021-2028 година е изразена в таблицата:

Население, жители	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Община Маджарово	2 019	2 000	1 981	1 962	1 944	1 926	1 908	1 890
в градове	570	565	560	555	550	545	540	535
в села	1 449	1 435	1 421	1 407	1 394	1 381	1 368	1 355
Домакинства	916	907	899	890	882	874	865	857
в градове	259	256	254	252	249	247	245	243
в села	657	651	645	638	632	626	621	615

Източник: Регионална програма за управление на отпадъците на район Харманли, НСИ

В бъдеще се очаква освен общата тенденция към намаляване на броя на населението на община Маджарово в резултат от отрицателен естествен и механичен прираст и продължаване процеса на застаряване на населението, който се изразява в намаляване на относителния дял на децата и увеличаване на дела на населението на 65 и повече навършени години.

12.2. Прогноза относно количествените данни за отпадъците

Надеждните данни и прогнози за образуваните, събраните, предадените за оползотворяване, рециклиране и обезвреждане отпадъци са най-важната основа в изграждане на политика за правилно третиране на отпадъците в общината.

Прогнозата за количеството на образуваните отпадъци в общината се получава след като нормата на натрупване се умножи по прогнозираната промяна в населението, съобразно демографската прогноза представена в т. 12.3.

Прогноза за образуваните битови отпадъци на територията на община Маджарово са показани в таблицата:

Година	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Количество отпадъци, т/год	227	226	225	223	222	220	219	217	216

Източник: Регионална програма за управление на отпадъците на район Харманли

Като цяло тенденцията на образуване на отпадъци в община Маджарово клони към плавно намаляване.

12.3. Прогноза за нормата на натрупване за периода на действие на ПУО

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя на жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът норма на натрупване, отчитащ средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност.

Нормата на натрупване на жител за община Маджарово се определя вземайки предвид:

- данните на коефициентите на нарастване за различните материали в ТБО, определени съобразно допусканията на НПУО 2021-2028 за промени в състава на битовите отпадъци в страната;
- ръстът на потреблението, прогнозиран въз основа на публикуваната от Министерство на финансите „Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2022-2024 година“. За годините след 2024 е направено допускане, че ръстът на потреблението ще се запази на нивата от 2024;

- прогнозата на НСИ за намаляване на броя на населението в община Маджарово;
- мерките, които община Маджарово ще предприеме за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, както и въведените законодателни промени за ограничаването на образуване, като например забрана за ползването на пластмаса за еднократна употреба;

Очаква се до 2028 г. вследствие на предприетите мерки за намаляване на количеството на образуваните отпадъци да се постигне прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това образуване на отпадъци. Очаква се тенденцията за увеличаването на количествата на отпадъците да изостане спрямо нарастването на потреблението.

В следващата таблица е представена нормата на натрупване на битови отпадъци за община Маджарово:

Година	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Норма на натрупване в община Маджарово, кг/жител/год.	111	112	113	113	113	113	114	114	114

Съгласно утвърдената през 2019 г. от министъра на околната среда и водите Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, в таблица 12, в която са посочени типични данни за образуване на различни фракции отпадъци при определените типове генератори за периода 2012 - 2015 г. за общини с население под 3000 жители, типичната норма на натрупване е 241.7 кг/жител/година.

В община Маджарово към последните години нормата на натрупване е под средната за общини със сходен брой население. Прогнозата предвижда запазване на ниската норма на натрупване до края на периода на програмата.

12.4. Прогноза за количествата на образуваните битови отпадъци в община Маджарово за периода 2021 – 2028 г. по фракции съгласно морфологичния състав на отпадъците

Прогнозните количества на съответните отпадъци по категории за периода 2021 - 2028 г. са определени след като нормата на натрупване се умножи по прогнозираната промяна в населението, съобразно демографската прогноза. Резултатите са представени в следващата таблица.

Година	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Количество отпадъци, т/год	227	226	225	223	222	220	219	217	216
Хранителни	26	26	26	26	25	25	25	25	24
Хартия	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Картон	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Пластмаса	42	42	42	42	42	41	41	41	41
Текстил	30	30	30	30	29	29	29	28	28

Гума	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Кожа	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Градински / растителни	51	51	51	51	50	50	50	49	49
Дървесни отпадъци	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Стъкло	16	16	15	15	15	15	15	15	15
Метали	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Инертни метериали	8	7	7	7	7	7	7	7	7
Опасни отпадъци	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Други	19	19	19	18	18	18	18	18	18
Ситна Фракция<4см	104	103	102	101	100	99	98	97	96

Източник: Регионална програма за управление на отпадъците на район Харманли

12.5. Прогнозиране на количествата рециклируеми отпадъци и фракция за компостиране

Вид отпадък / Година /тона/	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Хартия	26	26	26	26	25	25	25	25	24
Картон	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Пластмаса	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Стъкло	16	16	15	15	15	15	15	15	15
Метали	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Общо рециклируеми	71	71	70	70	69	69	69	69	68
Градински	51	51	51	51	50	50	50	49	49
Хранителни	26	26	26	26	25	25	25	25	24
Дървесни	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Общо за компостиране	84	84	84	84	82	82	82	81	80

На база на прогнозата, може да се заключи, че количествата на разделно събраната фракция за рециклиране, както и на фракциите, годни за компостиране, биха могли да бъдат повишени при подобряване на системите за разделно събиране на различните фракции отпадъци.

12.6. Домашно компостиране

Компостирането на градински отпадъци на мястото на образуване предотвратява смесването им с потока на битовите отпадъци и съответно разходите за тяхното третиране.

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Компостирани количества, т./год.	3	6	9	12	15	18	21	24
Компостери, бр.	20	20	20	20	20	20	20	20

Прогнозните данни са изчислени при прието средно количество 150 кг., компостирани градински отпадъци в един компостер за година.

Домакинствата в община Маджарово прогнозно са между 857 и 916 броя, съгласно дадените прогнози. Съотношението към броя на населението показва, че едно домакинство в общината се състои средно от 2,2 жители.

Дори при прогнозиране за предоставяне на 20 компостера на година на домакинства, само след 5 години ще има не малък капацитет на територията на

общината за компостиране на отпадъците и това ще доведе до намаляване на количеството изхвърляни в общите контейнери компостируеми отпадъци.

12.7. Разделно събрани зелени и биоотпадъци за компостиране и анаеробно разграждане (тона)

Отпадък/Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Хранителни	26	26	26	25	25	25	25	24
Градински	26	26	26	25	25	25	25	24
Общо	52	52	52	50	50	50	50	48
В резултат								
Компост	29	29	29	28	28	28	28	26
Загуба на влага	18	18	18	18	18	18	18	17
Остатъци за депониране	5	5	5	5	5	5	5	5

Остатъкът след компостиране, предназначен за депониране, е изчислен на 10 % от общо подложения за компостиране. Загубата на влага е приета средно за 35 %. В таблицата са прогнозирани възможните количества биоразградими отпадъци, които ще се образуват и биха могли да бъдат компостирани.

12.8. Отпадъци, предназначени за оползотворяване (извън рециклиране и повторна употреба) чрез оползотворяване на енергията или по друг начин

Община Маджарово не е планирала отделяне на висококалорична нерезицируема фракция за оползотворяване. В инсталацията за сепариране на

отпадъци към предходния период е извършвано отделяне и предаване за изгаряне на неремедируемата фракция от смесения поток, която има енергийна стойност и е подходяща за изгаряне с оползотворяване на енергията.

Това води до значително намаляване на количествата на депонираните отпадъци, разходите за депониране и удължаване живота на депото за неопасни отпадъци, както и намаляване на емисиите, генерирани от него.

12.9. Отпадъци, предназначени за депониране

Прогнозните данни са изчислени на база на прогнозите за разделно събрани и сепарирани рециклируеми отпадъци и градински отпадъци отклонените количества от системата за домашно компостиране.

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Остатъци за депониране, тон	152	152	158	162	168	174	180	184

12.10. Прогноза за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО

- ✓ Целите за рециклиране на битовите отпадъци, съгласно чл. 31, ал.1, т. 3 и 4 от ЗУО:

- най-късно до 31 декември 2025г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

Целите се изпълняват поетапно, като се повишават с 1 % всяка следваща година. В таблицата са изчислени количествените цели, които общината трябва да постигне за да изпълни целите си, заложиени в ЗУО.

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогнозирани образувани битови отпадъци	227	226	225	223	222	220	219	217
Цели за рециклиране, %	51	52	52	54	55	56	57	58
Прогнозирани количества, битови отпадъци за изпълнение на целите за рециклиране	116	118	117	120	122	123	125	126

Прогнозата показва, че при постигане на рециклиране прогнозираните количества, които достигат до 126 тона през 2028 г. община Маджарово ще изпълни количествените си цели.

При подобряване на системите за сепариране и изграждане на системи за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, резултатите са постижими, видно от представените изчисления и прогнози.

- **Цели за рециклиране на битовите отпадъци, съгласно чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО** - най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995г.:

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогнозирани образувани битови отпадъци	227	226	225	223	222	220	219	217
Цели за рециклиране, %	65	60	55	50	45	40	35	30
Прогнозирани количества, битови отпадъци, които могат да бъдат депонирани за изпълнение на целите за намаляване на депонирането на биоразградимите отпадъци	148	136	124	112	100	88	77	65

Изчислените прогнози показват, че община Маджарово, за да постигне заложената цел трябва значително да намали количествата на депониране на отпадъците, като за 2028 г. трябва да са не повече от 30 % от образуваните или прогнозно до 65 тона.

12.11. Прогнози за образуваните строителни отпадъци

В Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011-2020 г., одобрен от Министерския съвет са определени петте области (София,

Варна, Бургас, Благоевград и Пловдив), в които се очаква количествата отпадъци от строителство и разрушаване на сгради да са най-големи. Основната причина за това е, че според данни на НСИ в тези области се извършва най-мащабно строителство на жилищни, административни и други сгради. Също така тези области са индустриални центрове, което допринася за генериране на строителни отпадъци от индустрията. Тези пет области са с развита пътна инфраструктура, което налага извършването на мащабни строително-ремонтни дейности, което води до образуване на строителни отпадъци.

Община Маджарово не е част от тези области. По експертна оценка количествата на образуваните строителни отпадъци в община Маджарово не се очаква да се променят значително, тъй като не се предвижда по-голямо развитие на строителния бранш от сегашното му състояние.

12.12. Прогнози за капацитета и функционирането на РСУО

Както вече е споменато в ПУО, капацитета за обезвреждане на отпадъци на регионалното депо е обезпечен за около 10 години, при настоящия темп на депониране на отпадъците.

Има достатъчен капацитет за сепариране и компостиране на отпадъците на регионалното депо, но не са изградени системи за разделното събиране на отпадъци, подходящи за компостиране.

На територията на общината липсват системи и организация за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, строителни, отпадъци, биоразградими, хранителни и опасни отпадъци.

12.13. Изводи и препоръки

- Изградената Регионална система за управление на отпадъците, в която община Маджарово участва притежава само основните необходими елементи, които не са достатъчни за достигане изпълнението на законодателните цели;
- Резонно е да се предвиди изграждане на съоръжения за събиране на строителни отпадъци на територията общината, с оглед да се осигури решение за управлението..
- Предоставянето на компостери на домакинствата за домашно компостиране води до минимизиране на количествата образувани смесени битови отпадъци.

Описаните по-горе съоръжения са включени в подпрограмите за изпълнение на целите за управление на отпадъците в община Маджарово.

III. SWOT анализ на Сектор "Отпадъци" в община Маджарово

SWOT анализът е един от най-често практикуваните методи за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика.

SWOT анализът е разработен за целите на стратегическото планиране на бизнес организациите. След известно адаптиране, той активно и успешно се прилага за разработване на стратегически документи в административното планиране.

Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура.
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда.
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна.
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостиг на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Вътрешни фактори		Външни фактори
Силни страни		Възможности

- Изградена система за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци и обхванато 100 % от населението на общината; - Членство в Регионално сдружение по управление на отпадъците и изградена необходимата инфраструктура на регионално ниво; - Квалифициран административен местен и регионален капацитет на различните нива на управление на отпадъците; - Генерираните отпадъци като съотношение кг/жител/годишно са сравнимо малки с други общини със сходен брой население.		- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците; - Провеждане на информационни кампании в полза на предотвратяването на образуването и разделното събиране на отпадъци; - Въвеждане на принципа за заплащане на такса битови отпадъци според количеството на образуваните отпадъци; - Предоставянето на компостери на домакинствата за домашно компостиране; - Изграждане на нови и разширяване системи за разделно събиране на битови отпадъци; - Изграждане на площадка за събиране на строителни отпадъци на територията на общината; - По-строгите контролни механизми ще доведат до повече екологични ползи
Слаби страни		Заплахи
- Недостатъчен финансов ресурс по управление на отпадъците; - Проява на слаб интерес от населението към екологичните проблеми. - Липса на система за разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци; - Липса на изградени системи за разделно събиране на различните потоци отпадъци; - Липса на изградена система за разделно събиране на зелени и дървесни биоразградими отпадъци;		- Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и повишаване на такса битови отпадъци за населението, поради високите нива на депониране на отпадъци и заплащане на отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО; - Непостигане на целите по събиране и рециклиране на битови отпадъци на общинско ниво; - Липса на собствени финансови ресурси за реализация на екологични проекти; - Неусвояване на средства от структурни фондове на ЕС, затрудняващо реализацията на проекти.

При извършения SWOT анализ е анализирана взаимовръзката в четирите квадранта характеристики, а именно:

- ↔ Как да се използват силните страни, за да не се пропуснат наличните възможности;
- ↔ Как да се използват силните страни за намаляване на заплахите;
- ↔ Как да се използват възможностите за неутрализиране на слабите страни;
- ↔ Кои слаби стани трябва да се премахнат, за да се намалят заплахите.

IV. Цели на ПУО 2021-2028 г.

IV.1. Стратегически и оперативни цели

Стратегическите цели отразяват крайния ефект за обществото, резултат от провежданата политика. Целите трябва да дават отговора на въпроса: „Какво искаме да постигнем“. Стратегическите цели следва да бъдат разглеждани като основата или изходната точка за идентифициране на оперативните цели. Стратегическите цели се поставят в дългосрочен план.

Изготвеният SWOT анализ на НПУО 2021-2028 и на настоящата програма са основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците в страната, съответно на община Маджарово.

**Генералната стратегическа цел на община Маджарово в сферата на
управление на отпадъците е:**

**Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на
управление на отпадъците във всички процеси и нива**

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа
цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

ЦЕЛ	ПРОГРАМА
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци;
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки;
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други;

За всяка от стратегическите цели се разработват оперативни цели, които следва да са пряко съотнесими към съответната стратегическа цел, т.е. да допринасят за нейното постигане. Както и стратегическите цели, оперативните цели също са кратки и ясни. За разлика от стратегическите цели, те могат да бъдат краткосрочни и средносрочни. И при формулиране на оперативните цели трябва да се приложат общите правила за определяне на цели, а именно целите трябва да са:

- Специфични – да са възможно най-точни и конкретни;
- Измерими – да са формулирани по начин, който да дава възможност за оценка дали са постигнати;
- Реалистични – да е възможно да бъдат изпълнени;
- Времево обвързани – да е определен срок за изпълнение.

Някои от оперативните цели са предварително определени в националното законодателство и в националните програмни документи, например целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло; целите за биоразградимите отпадъци и т.н. За онези потоци отпадъци или компоненти на системата за управление на отпадъците, за които няма определени национални цели, общината също може да определи оперативни цели. Те следва да отразяват избраните от общината подходи за съблюдаване на йерархията за управление на отпадъците. Резултатите от анализа на настоящата ситуация и изводите в SWOT анализа са базата за дефиниране на такива цели.

В рамките на ПУО 2021-2028 г. на община Маджарово са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели.

V. Подпрограми за постигане на целите с Планове за действие към всяка подпрограма

V.1. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

V.1.1. Въведение и основно положение

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет *Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците* отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците.

Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасния начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.

В тази връзка е важно съответните компетентни органи във всяка ДЧ да предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, да наблюдават и оценяват напредъка в прилагането на такива мерки. Част от тези мерки следва да подпомагат иновативни модели на производство, търговия и потребление, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба, включително чрез създаване и подкрепа на мрежи за повторна употреба и за ремонт и схемите за обратно изкупуване и връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство, обновяването и, по целесъобразност, повторната употреба на продуктите и платформите за споделяне.

Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО). В конкретния случай общините и по-конкретно община Маджарово следва да предприемат мерки, за да осведомят потребителите за този принос и да ги насърчават да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност. Като част от мерките за намаляване на образуването на отпадъци, следва да включат постоянни комуникационни и образователни инициативи за повишаване на осведомеността по въпросите на предотвратяването на образуването на отпадъци и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, поставянето на

количествени цели и по целесъобразност, предоставянето на подходящи икономически стимули за производителите.

V.1.2. Определение на мястото на предотвратяването на образуването на отпадъците в йерархията за управление на отпадъците

Съгласно §1, т. 17 от ДР от ЗУО "отпадък" е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи”.

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО, транспонирана в ЗУО, въвежда йерархия на управлението на отпадъците, т.е. определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- а) Предотвратяване на образуването на отпадъци
- б) Подготовка за повторна употреба

в) Рециклиране

г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия

д) Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Предотвратяването на образуване на отпадъци е дефинирано в §1, т. 28 от ДР на ЗУО: “Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява: количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл; вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Предотвратяването на образуването на отпадъци е с най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. Най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на тяхното образуване.

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението за предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, *мотото* на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците на

община Маджарово, в синхрон с НПУО 2021-2028, е: *„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“*.

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е "повторна употреба" на продуктите: „Всяка дейност, чрез която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени” - §1, т. 23 от ДР на ЗУО. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието "подготовка за повторна употреба". Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба", въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претапицира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистят и претапицират с цел да се

продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред общините.

V.1.3. Цели на програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

В тази връзка както стратегическата, така и оперативните цели за предотвратяване на образуването на отпадъци са формулирани ясно в РДО и в ЗУО. Съгласно „Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“ стратегическите цели в общинските програми е целесъобразно да са същите като тези в НПУО. В тази връзка целите на настоящата програма са следните:

► Стратегическа цел

- Прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъци.

► *Оперативни цели*

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;
- Намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите.

V.1.4. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

Към настоящия момент община Маджарово не изпълнява мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците.

Европейското и българското законодателство позволяват залагането на екологични критерии при обществените поръчки. Република България е с най-малък дял на зелените обществени поръчки сред ДЧ. Като причините за това са чисто икономически и при възлагането на обществени поръчки най-често се прилага критерият „най-ниска цена“ или „икономически най-изгодна оферта“. Следователно в повечето поръчки екологичните критерии не се вземат предвид. Но дори и да се използва само критерият най-ниска цена, има възможности за прилагане на мярката, напр. при поръчки на стоки и услуги, които попадат в групата на стоките и услугите, за които има разработени критерии от ЕК например

рециклирана хартия, офис и компютърно оборудване, осветление, почистващи продукти и услуги и др.

В някои ДЧ на ЕС е предвидено, че при възлагане на обществени поръчки трябва да се предвиди използване на такива продукти, които се характеризират с по-дълъг жизнен цикъл и са удобни за ремонт и за повторна употреба. Чрез „повишаване на капацитета на общината за възлагане на зелени обществени поръчки“ или „разширяване на обхвата на зелени обществени поръчки“, или чрез прилагане на екологични критерии при избор на изпълнители, общината може да въздейства косвено върху образуването на отпадъци.

Принципно, мерките за ПОО условно могат да се разделят в две групи - такива, които влияят непосредствено на възникването на отпадъци, и такива, които не влияят непосредствено на възникването на отпадъци.

V.1.4.1. Мерки, които влияят непосредствено на възникването на отпадъци:

- повторна употреба: електроуреди; опаковки по видове; домакински и лични предмети и др.;
- забрана на определени вещества: продукти, за които е приложена забрана на определени вещества;
- разрешителни: за съоръжения, които съгласно разрешението целят количествено или качествено предотвратяване и намаляване на отпадъците;

- системи за управление по околна среда, целящи количествено или качествено предотвратяване или намаляване на отпадъците и чието постигане на целите се контролира (ISO 14000, EMAS).

V.1.4.2. Мерки, които не влияят непосредствено на възникването на отпадъци:

В плана за предотвратяване на образуване на отпадъци на община Маджарово попадат мерки, които най-общо могат да се обединят в три обширни категории – информационни, насърчаващи и регулиращи.

- Информационните мерки - имат за цел да променят поведението на населението и на бизнеса и да подпомогнат информирания избор, напр.:
 - образователни кампании;
 - обучителни програми за компетентните органи;
- Насърчителните мерки - предоставят стимули и финансова и логистична подкрепа за промени в поведението, напр.:
 - безвъзмездно предоставяне на домакинствата на контейнери за разделно събиране на отпадъци;
 - подкрепа за изследвания и проучвания;
- Регулиращите мерки – насочени са към прилагане на нормативни изисквания за генериране на отпадъци, разширяващи екологичните отговорности и включващи екологични критерии, напр.:

- такси и стимули - като заплащане на мястото на изхвърляне, намалена такса за прилагащите домашно компостиране, намален размер на патентен данък и др.;

Съгласно „Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“, мерките в ПОО могат да бъдат по-общи или да са много подробни, като включват и съвсем конкретни мерки за ПОО, като например домашно компостиране, ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия и т.н. В настоящата програма са включени и двата вида мерки, които следва да подпомогнат намаляването на образуваните отпадъци и съответни индикатори за измерване на напредъка по тяхното изпълнение.

В Приложение № 1 към настоящата програма е представен *План за действие към Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Маджарово*.

V.2. Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

V.2.1. Въведение

Загубата и разхищението на храни представляват не само огромен икономически разход, но имат и висока социална цена. Съгласно оценката на Организацията за прехрана и земеделие на Организацията на обединените нации (ООН), годишно в света почти една трета от произведените храни (около 1,3 млрд. тона) се губят или разхищават по пътя от стопанството до трапезата. Това представлява сериозен проблем в световен мащаб и решаването му се превърна във въпрос с неотложен характер. През 2015 г. Общото събрание на ООН прие Цели за устойчиво развитие до 2030 г. Една от тях, Цел 12.3, изисква: *"До 2030 г. в глобален мащаб да се намали наполовина разхищението на храни на глава от населението на ниво търговия на дребно и домакинства и да се намалят загубите на храни по веригите на производство и доставка на храни, включително загубите след прибиране на реколтата"*.

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 милиона тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 килограма хранителни отпадъци образувани на

човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в *Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г.*, се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци.

V.2.2. Ситуацията в Република България

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- *Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г.*, който включва мерки, както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).
- *Национална програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни 2021 – 2026 г.*, приета на 06.10.2021г. от Министерския съвет. С приемането на програмата се слага началото на дългосрочна национална политика по въпросите, свързани с осведомеността и ангажираността по проблема с разхищението на храни.
- *Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г.*, който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.
- *Закон за храните*. Глава четвърта - “Хранително банкиране” от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Съгласно разпоредбите на ЗУО, § 1, т. 51 от ДР „хранителни отпадъци“ са всички храни съгласно чл. 2 от *Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните*, които са се превърнали в отпадъци, както следва:

- „Храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора.
- Понятието „храни“ включва и напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка.

Източник: данни на ИАОС и НПУО 2021-2028

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер. Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи, че се съдържат в „ситна фракция<4см“ (която се отчита в Националната методология за морфологичен анализ на битовите отпадъци). На диаграмите по-долу са обобщени данните за образуване на хранителните отпадъци по сектори в България.

Източник: данни на ИАОС и НПУО 2021-2028

Както се вижда от съпоставката, домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци в страната, следвани от сектора на преработка и производство на храни. По тази причина намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо да се предвидят по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

Сравнителни данни, относно образуването на хранителни отпадъци са представени в доклада на Обединения център за изследвания на ЕК- „Предотвратяване на отпадъци в кръговата икономика: Анализ на стратегии и

устойчиви цели. Пример хранителни отпадъци“ 2016 г. В таблицата по-долу е представена нормата на образуване на хранителни отпадъци на човек в ЕС и в България.

Количества образувани хранителни отпадъци

Проучване	Година	Образувани хранителни отпадъци на човек (кг)
14 ДЧ на ЕС	2012	127
Република България	2016	94

Съгласно НПУО 2021-2028 през 2017 г. са предоставени като дарение по-малко храни като количество, но с по-висока стойност, като основна причина за това е разпоредбата за маркирането на дарените храни, което предполага сериозен ангажимент от страна на бизнеса, свързан с влагане на допълнително ресурси – пари, време, човешки труд и съответно – с настъпването на нови разходи, произтичащи от допълнителната маркировка. В допълнение, когато става дума за храни с много кратък срок на годност, времето е критичен фактор и е важно храната бързо да достигне до нуждаещите се, безрисково и безопасно.

Фондация “Българска хранителна банка” е регистрирана на 06.04.2017г. в Българската агенция по безопасност на храните като оператор, извършващ хранително банкиране. От 26.03.2019 г. в България като оператор на хранителна банка е регистрирано и Сдружение с нестопанска цел “ВЕРНИЯТ НАСТОЙНИК”. С

помощта на мрежа от партньорски организации и доброволци в цялата страна храната се разпределя до хиляди нуждаещи се, но може да стане още по-ефективна ако се преодолеят някои институционални и нормативни пречки.

В изпълнение на изискванията на чл. 103, ал. 1 от Закона за храните, на интернет страницата на Българската агенция по безопасност на храните е достъпен публичен регистър на издадените разрешения за оператори на хранителна банка.

Приета от МС в края на 2021г. *Национална програма за превенция и намаляване на загубите на храни 2021-2026г.* включва следните области на действие:

- предотвратяване (превенция) загуби (нереализиран излишък) на храни;
- преразпределение на нереализирани годни храни за консумация от нуждаещи се лица;
- осведоменост и информиране на обществото за проблема със загубата и разхищението на храни.

За изпълнение на Националната програма е изготвен План за действие, съдържащ конкретни мерки за намаляване на загубите и разхищението на храни, срокове за изпълнение и отговорни институции.

В допълнение на *Национална програма за превенция и намаляване на загубите на храни 2021-2026г.* е предвидено „Разработване и разпространение на ръководство за предотвратяване образуването на битови хранителни биоотпадъци“ от МЗХГ.

V.2.3. Цели и мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци за периода 2023-2028 г.

Йерархия на използване на (излишъка от) храни

Понастоящем, липсва законодателство на ЕС относно начина за прилагане на йерархията на отпадъците на ЕС към излишъка от храни. Съществуват различни препоръки за адаптиране на тази йерархия, изготвени от правителства и организации. Общото между тях е, че на първо място се поставя превенцията (предотвратяването) на натрупването на излишък от храни при източника (т.е. там, където може да възникне). Това се постига чрез оптимизиране на производствените операции, включително планирането на производството, както и чрез преработка на нереализираните храни в нови хранителни продукти.

На второ място се препоръчва преразпределението на храните за предоставяне на хора в нужда, чрез даряване на излишъка на хранителни банки и благотворителни организации.

Следващ етап в йерархията е пренасочване на *храните, които вече не се използват за храна* (former foodstuffs) за влагане в производството на храни за животни. След това, по реда на дейностите (йерархията), вече става въпрос за *третиране и обезвреждане на хранителни отпадъци*. Това може да стане чрез рециклиране като компост или в анаеробно разлагане, изгаряне с оползотворяване на енергия и накрая обезвреждане чрез изгаряне без оползотворяване на енергия или депониране в депа за отпадъци.

В *Национална програма за превенция и намаляване на загубите на храни 2021-*

2026г. е предложена йерархия за използване на храните, която показва, че *много от мерките могат да се приложат преди храната да се превърне в хранителен отпадък*. Подчертава се необходимостта храните да се задържат в хранителната верига, колкото е възможно по-дълго и да се използват ефективно за влагане в други производства преди да се третират като отпадък.

Националната програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни обхваща първите два етапа на йерархията – превенция при източника и даряване на храни за нуждаещи се лица.

Фигура: Йерархия за използване на храни

*Източник: Национална програма за превенция и намаляване на загубите на
храни 2021-2026г.*

Произведени хранителни продукти, които не могат да бъдат продадени или реализирани, но са безопасни и могат да се използват за производство на други храни или да се преразпределят за консумация от хора и така остават в хранителната верига, не се считат за хранителни отпадъци (например, преработка на непродадени, но безопасни за консумация хлебни изделия в галета или даряването им за консумация от хора в нужда).

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативни цели съгласно целите на *Национална програма за превенция и намаляване на загубите на храни 2021-2026г.*:

Стратегическа цел

Поетапно намаляване на загубите и разхищението на храни за постигане на цел 12.3 на ООН чрез формиране и провеждане на национална политика:

- до 2026 г. - намаляване на загубите с 25%;
- до 2030 г. – редуциране на загубите до постигане на заложените цели.

Оперативни цели

Оперативна цел 1: Получаване на адекватна, измерима и съпоставима информация за резултатите от всички измервания, свързани с нивата на загубите на храни.

Оперативна цел 2: Подкрепа на участниците в отделните етапи на хранителната верига за предприемане на ефективни мерки за предотвратяване и намаляване на загубите на храни.

Оперативна цел 3: Промяна в поведението и отношението на потребителите към храната.

Оперативна цел 4: Прилагане на мерки за предотвратяване на загубите и разхищението на храни на всички етапи от хранителната верига.

Оперативна цел 5: Подобряване на преразпределянето на излишъка от годни храни за консумация от нуждаещи се лица.

Действия/мерки

Основните мерки са формулирани в резултат на прегледа на посочените *Национална програма за превенция и намаляване на загубите на храни 2021-2026г.* и в НПУО препоръки, насоки, законодателни актове на европейско ниво, на основата на преглед на добри практики в разглежданата област, а така също и на ситуацията в страната.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;
- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;

- повишаване на информираността на различни целеви групи (НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни.

В Приложение № 8 към НПУО 2021-2028 е представен Индикативен списък на РСУО, в които е необходимо да се осигурят инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци, като в него е включено и РСУО Харманли.

*В Приложение № 2 към настоящата програма е представен **План за действие към Програмата за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци на община Маджарово.***

V.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Съгласно чл. 31, ал. 1 от ЗУО системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели:

1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло

от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.;

3. най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

4. най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

5. най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

6. най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 3 – 6 от ЗУО се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО.

Във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 целите по ал. 1 от ЗУО се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6 от ЗУО за разпределение на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО. В конкретния случай това е Регионалното сдружение за управление на отпадъците – регион Харманли.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети на национално ниво през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на фирми и организации, притежаващи съответните разрешения и др.

В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за изграждане на площадка за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинствата, на зелени отпадъци и др.

В Приложение № 8 към НПУО 2021-2028 е представен Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракцията към инсталациите за сепариране, като в него е включено и РСУО Харманли.

*В Приложение № 3 от настоящата програма е представен **План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци.***

V.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. По тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за „Кръгова икономика“ на ЕС. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на

материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата *Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците*. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

В *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали* са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на

контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.

- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Община Маджарово планира да изгради временна площадка за събиране на строителни отпадъци от бита.

В Приложение № 4 от настоящата програма е представен *План за действие към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.*

V.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

С настоящата програма също се цели изпълнението на Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Както беше посочено в „Анализ на състоянието и прогноза за вида, количествата и източниците на отпадъците, образувани на територията на общината, "масово разпространени отпадъци" са отпадъците, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложили на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата

страна се изпълняват успешно на национално ниво чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели по рециклиране на МРО на национално ниво са следните:

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	До 2025 г.: 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% До 2030 г.: 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
ИУГ	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират

Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Съгласно чл. 19, ал. 3, т. 7 от ЗУО, кметът на общината отговаря за организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

В Приложение № 5 към настоящата програма е представен *План за действие към Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.*

V.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

V.6.1. Въведение

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от следните основни причини:

1. Нормативно изискване - съгласно чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО, Националният план за управление на отпадъците трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба, а ПУО на общините се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО 2021-2028г.
2. За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.
3. Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение, при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от

опаковани продукти десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

V.6.2. Основни тенденции и изводи на национално ниво

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата от всички системи за разделно събиране на отпадъците, създадена след приемането на ЗУО през 2003 г. С приемането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки през 2004 г. и измененията ѝ впоследствие в националното законодателство се регламентира цялостната схема за управление на този

поток отпадъци, която непрекъснато се разширява и подобрява ефективността си в годините.

Специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е процентът на рециклираните отпадъци от опаковки спрямо генерираните. Средно за страните от ЕС стойността на този показател е 60,4% за 2008г. и 67,5% 2017 г. За страната ни този процент нараства от 50.3% през 2008г. на 65,6% през 2017 г., като от 2010 до 2017 г. стойността на показателя се движи около средната стойност на показателя за държавите от ЕС.

През десетгодишния период 2008-2018г. България изпълнява целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки. Ежегодно ИАОС подготвят и публикуват на интернет страницата си доклад за степента на достигане на целите и за управлението на отпадъците от опаковки с богати информация и илюстрации, и на напълно достъпен за обществеността език.

Друг специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е количеството рециклиран отпадък на жител за година. За 2017 г. този показател за България е 42 кг/жител, като с всяка изминала година за последните десет години се увеличава процентът на рециклираните отпадъци от опаковки от общо образуваните. Средно за ЕС за същата година стойността на показателя е приблизително 120 кг/жител рециклирани отпадъци от опаковки, което е три пъти повече от стойността в България.

През десетгодишния период 2008-2018 г. непрекъснато нарастват количествата на опаковките на опакованите стоки, пускани на пазара в страната, както е представено в следващата таблица:

Количества опаковки (т.)		
	2008г.	2018г.
Пластмаси	77 682	131 359
Хартия/картон (вкл. композит.)	87 077	168 840
Метал	18 127	37 625
Дърво	6 964	65 011
Стъкло	109 362	90 950
Други	2 997	3 708
Общо	302 208	497 493

Източник: НПУО 2021-2028

От представените информация и данни на национално ниво могат да се формулират следните основни изводи:

- В годините нараства както абсолютното количество на отпадъците от опаковки, така и относителният дял на отпадъците от опаковки в общото количество на образуваните битови отпадъци.
- В резултат на създадената схема за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, България е на средното ниво на рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, и изпълнява заложените в европейското и националното законодателство цели.
- България е с много по-благоприятна стойност на показателя генерирани отпадъци на жител в сравнение със средноевропейското ниво.
- Няма въведени механизми и липсва информация доколко се изпълняват изискванията от ползвателите на търговски

-----www.eeagrants.bg-----

обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки, а в това има голям потенциал за нарастване на количествата разделно събрани отпадъци от опаковки с високо качество.

V.6.3. Препоръки за ключови действия

Като се вземат предвид тенденциите в страната по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област е целесъобразно достиженията на създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, не само да се запазят, но и да се надграждат и развиват в следващите години.

Общините следва да фокусират вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общините за третиране на битовите отпадъци поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общините трябва да финансират.

В Приложение № 6 към настоящата програма е представен *План за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.*

V.7. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Депонирането на отпадъци е на последно място в йерархията по управление на отпадъците. Усилията на местно ниво следва да бъдат насочени към по-добро управление на образуваните отпадъци на територията на общината и намаляване на количеството депонирани отпадъци. Това може да се осъществи с:

- използване на регионалното депо, което отговаря на всички нормативни изисквания;
- намаляване на количеството депонирани отпадъци чрез увеличаване на количеството предварително третирани отпадъци и увеличаване на количеството отпадъци, които могат да бъдат рециклирани и оползотворени;
- предотвратяване на депонирането на опасни битови отпадъци чрез създаване на система за разделното им събиране;

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията по управление на битови отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните програми, също имат голям принос за намаляване на количеството депонирани отпадъци.

В Приложение № 9 към НПУО 2021-2028 е представен Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят депа за битови отпадъци, допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура, като в него е включено и РСУО Харманли.

В Приложение № 7 към настоящата програма е представен *План за действие към Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.*

VI. Координация с други общински и регионални планове и програми

VI.1. Координация с национални планове и програми

Програмата за управление на отпадъците на община Маджарово за периода 2021 – 2028 г. е в синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците. При разработване на Програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, които определят националната политика в сектор отпадъци, в т.ч.:

Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028г.

НПУО има ключова роля за ефективното управление на отпадъците в Република България. С Плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимално добри условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

Заложените цели на НПУО 2021-2028г. се основават на анализите и предвижданията, както на хоризонтални, така и на секторни планови документи.

По този начин изпълнението на НПУО ще допринесе за постигането на целите на други национални планови документи, както е посочено в настоящия раздел.

Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 (НПР БЪЛГАРИЯ 2030)

Националната програма за развитие България 2030 е приета с Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020г. Тъй като Националната програма за развитие България 2030 е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, разработването на НПУО 2021-2028 г. и на всички програми към него, както и ПУО на община Маджарово, адресира в най-висока степен съотносителите към него стратегически цели, водещите области (оси) на развитие и поставените национални приоритети.

Отчетена е визията на НПР БЪЛГАРИЯ 2030, в която е посочено, че през 2030 г. България е държава с висок жизнен стандарт и конкурентноспособна, нисковъглеродна икономика. Намаляването на депонирането на отпадъци е пряко свързано с намаляването на емисиите на парникови газове, а конкурентноспособността на икономиката е обусловена от ресурсната производителност – един от трите индикатора на Стратегическата цел „Ускорено икономическо развитие“ в НПР БЪЛГАРИЯ 2030.

Поставените цели и предложените програми в ПУО 2021-2028 г. на община Маджарово водят пряко до постигане на целевата стойност на НПР БЪЛГАРИЯ 2030 за подобряване на показателя ресурсна ефективност чрез мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, повторна употреба,

рециклиране и друго оползотворяване на отпадъците вместо използването на първични суровини.

Една от петте оси на развитие, заложи в НПР БЪЛГАРИЯ 2030 е *„Зелена и устойчива България“*, в рамките на която са определени три национални приоритета, първият от които е: *„Кръгова и нисковъглеродна икономика“*. В НПР БЪЛГАРИЯ 2030 специално се подчертава, че фокус ще бъде поставен върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита. Тяхното рационално и отговорно използване ще бъде основна предпоставка за подобряването на околната среда и за постигането на устойчив ръст на икономиката. Поради това, че икономиката на България е най-ресурсоемката в рамките на общността, фокусът ще бъде поставен върху трансформирането на икономиката на страната в кръгова. Ще бъдат предприети действия за повишаване на нормата на кръговото (вторично) използване на материалите в икономиката. С цел постигането на по-добри резултати ще бъде осъществено въвеждането на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни технологии. Внедряването на екоиновационни дейности, включително нови екологични продукти и технологии, ще заема важно място при подкрепата за предприятията от различни програми.

В НПР БЪЛГАРИЯ 2030 се предвидени и ключови действия:

- при управлението на отпадъците да бъде увеличен делът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и строителни отпадъци.
- Да бъдат предприети мерки за подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци, като се надграждат и разширяват съществуващите изисквания.

Според НПР България 2030 ще бъде осигурено предоставянето на финансови стимули за подпомагане на разделното събиране на отпадъци, както и за употребата на рециклирани суровини. За постигане на по-добра ефективност на рециклирането и повишаване на количествата рециклирани битови отпадъци ще бъде въведено допълнително задължително разделно събиране на биоотпадъците и отпадъците от текстил. Ограничаването на депонирането ще продължи да бъде стимулирано и чрез задължителните и до момента отговорност на производителите по отношение на масово разпространените отпадъци, с фокус върху повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на многократната употреба. Същевременно ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, като ще се предприемат мерки за предотвратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и произтичащото замърсяване. Посочените приоритети и ключови действия са конкретизирани като мерки в Плановите за действие към програмите на НПУО 2021-2028 г., а пряко свързаните с дейността на община Маджарово са залегнали в настоящата ПУО.

Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021-2027 г.

Изготвянето на Стратегията и плана на действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г. е в изпълнение на мярка 589 „Изготвяне на Национална стратегия във връзка с пакета за кръгова икономика“ от Програма за управление на правителството на Република България за периода 2017 – 2021 г., като една от поставените цели (Цел 147) за постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране,

намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Разработването на стратегията и план за действие за периода 2021-2027 г. е част от мерките от пакета за преход към кръгова икономика на национално ниво. Планът за действие обхваща действия в следните области:

- Производство, в т.ч. пакетиране на продуктите и производствени процеси;
- Потребление;
- Управление на отпадъците, което заема централно място в кръговата икономика, чрез прилагане на практика на йерархията на ЕС за отпадъците.;
- Преход от отпадъци към ресурси – насърчаване на пазара на вторични суровини, в т.ч. суровини от изключителна важност Действия в областта на приоритетни области като рециклиране на пластмаси, управление на хранителните отпадъци, основни суровини, отпадъци от строителство и събаряне, биомаса и продукти на биологична основа, иновации, инвестиции и други хоризонтални мерки.

Целта е да се изготви стратегически документ и конкретен план за действие, чрез които да се формулират националните цели в областта на кръговата икономика. На базата на задълбочен анализ на ситуацията, следва да се очертаят приоритетните области на стратегията и плана за действие, да се предложат подходящи механизми за партньорство между публичния и частния сектор и механизми за мониторинг на изпълнението.

Специфичните цели са свързани с:

- Предпоставки за постигане на устойчива, нисковъглеродна и конкурентоспособна икономика с ефективно използване на ресурсите;
- Насърчаване на бизнес инициативи, иновации и трансфер на технологии за постигане на целите на кръговата икономика на национално и европейско ниво;
- Формулиране на необходимите политически действия на национално и местно ниво, както и изменения на регулаторната рамка;

- Създаване на партньорски механизъм за изпълнение на плана за действие, с участие на публичния сектор на национално и местно ниво, бизнеса и неправителствения сектор;
- Постигане на възможно най-добро управление на отпадъците, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, като вземат предвид осъществимостта от икономическа и технологична гледна точка и ползите за околната среда и здравето. Включване на целесъобразни мерки на национално ниво относно събирането, разделянето и оползотворяването на отпадъци, съдържащи значително количество от суровини от изключителна важност.

Поради естеството си, Стратегията за действия за преход към кръговата икономика се явява междусекторна стратегия. Тя стъпва върху и надгражда мерките, заложи в проектите на нови секторни стратегии и програми, основни сред които са в областта на икономиката, опазване на околната среда и регионалното развитие. Стратегията и планът за действие за прехода към кръгова икономика не попадат в йерархична зависимост с други планове и програми на национално и местно ниво, но съобразяват и не противоречат на действащи планове, програми и други стратегически документи на европейско и национално ниво, като например: Европейската зелена сделка, Новия план за действие към кръговата икономика от 2020 г. на Европейската комисия, Стратегията за пластмасите в кръговата икономика от 2018 г., Национална програма за развитие България 2030.

Действащ План за управление на речните басейни за Източноромански район

Планове за управление на речните басейни (ПРБ) се изготвят за всеки от районите за басейново управление в страната от директора на Басейновата

дирекция. Територията на община Маджарово попада в териториалния обхват на басейнова дирекция Източнобеломорски район.

ПУРБ са стратегически документи, които регулират управлението на водите в РБУ и са разработени успоредно с ПУРН за същия период, с цел осигуряване на съгласуваност между двата стратегически документа като елементи на интегрираното управление на речните басейни.

Основната цел на ПУРБ е постигане на добро състояние на водите и свързани с тях екосистеми и зони за защита на водите.

В ПУРБ са извършени оценки на състоянието на повърхностните и подземните води, с оглед предприемане на мерки за запазване на добро състояние на водите, а за тези които не са – анализ на причините поставяне на цели и предприемане на мерки за постигане на доброто състояние.

План за управление на риска от наводнения на Източнобеломорски район за басейново управление

Планът за управление на риска от наводнения на Източнобеломорски район за басейново управление е разработен в съответствие с изискванията на чл.7 от Директива 2007/60/ЕС (Директива за наводненията) и на основание чл. 146и от Закона за водите.

Целта на плана е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност за определените райони със значителен потенциален риск от наводнения за територията на Източнобеломорски район. Той разглежда всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн и интегрира аспектите на опазване на околната среда, като осигурява високо ниво на опазването ѝ. В него е включена Програма от мерки, която се съсредоточава върху

предотвратяването, защитата, подготвеността, включително прогнозите за наводнения и системите за ранно предупреждение.

Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019г.

Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 – 2030г.), приета с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019 г.

Двете национални програми в сектор „Въздух“ предвиждат мерки в сектор битово отопление – преминаване от традиционни към алтернативни отоплителни решения (природен газ и топлофикационни мрежи), както и алтернативни уреди (печки на твърдо гориво, отговарящи на стандартите за екодизайн). Изпълнението на мерките от двете програми води пряко до предотвратяване и намаляване на образуването на битови отпадъци от пепел и сгурия, които се депонират. Изпълнението на мерките подпомага и постигането на европейските политики, заложили и в НПУО 2021-2028 г. за предотвратяване образуването на отпадъци, които нямат потенциал за рециклиране, каквито отпадъци са сгурията и пепелта от битовото отопление с твърди горива.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Целта на Стратегията е да служи като референтен документ, определящ рамка за действия за адаптиране към изменението на климата и приоритетни направления до 2030 г. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво.

Рамковият документ, очертава рисковете и уязвимостите в различните икономически сектори, междусекторните връзки по отношение на тези рискове и уязвимости, както и макроикономическите последици от изменението на климата като цяло. Към Стратегията като приложения са включени девет секторни оценки (сектор земеделие, биоразнообразие и екосистеми, енергетика, гори, човешко здраве, туризъм, транспорт, градска среда и води), анализ на макроикономическите последици от изменението на климата и оценка на сектор „Управление на риска от бедствия“.

Национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители в България 2020-2030 г.

Към момента на разработване на НПУО 2021-2028 г. и съответно на ПУО на община Маджарово се изготвя Национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители в България 2020 г. - 2030 г. (НПДУУОЗ, България, 2020-2030г.). По своята същност той е продължение и актуализация на първите два национални плана за управление на устойчивите органични замърсители в България, като освен 22-те УОЗ вещества, са обхванати и новите 6 УОЗ вещества, включени в Стокхолмската конвенция в периода 2013-2017г.

Инвентаризацията на УОЗ, различни от пестицидите, показва, че на територията на България се спазват забраните за производство, внос, износ на УОЗ, съгласно разпоредбите на Стокхолмската конвенция и Регламента за УОЗ.

В новия НПДУУОЗ ще бъдат включени и мерки, които да намалят и предотвратят вредното влияние на опасни отпадъци върху околната среда и човешкото здраве чрез редица мерки, като например предотвратяването на пускането на пазара, употребата и износа на УОЗ чрез упражняването на контрол, което предотвратява образуването на отпадъци, съдържащи УОЗ,

укрепване на лабораторната мрежа чрез създаването и акредитирането на аналитична лаборатория за определяне съдържанието на УОЗ в изделия и отпадъци, което е предвидено в разработвания нов план за УОЗ; укрепване административния капацитет относно УОЗ и др. мерки. По този начин синергията между двата плана ще подобри управлението на опасни отпадъци, съдържащи УОЗ, както и предотвратяването на образуването на отпадъци, съдържащи УО.

Национална програма за превенция и намаляване на загубите на храни 2021-2026г.

В Националната програма за превенция и намаляване на загубите на храни 2021-2026г. е предложена йерархия за използване на храните, която показва, че много от мерките могат да се приложат преди храната да се превърне в хранителен отпадък. Подчертава се необходимостта храните да се задържат в хранителната верига, колкото е възможно по-дълго и да се използват ефективно за влагане в други производства преди да се третират като отпадък. Националната програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни обхваща първите два етапа на йерархията – превенция при източника и даряване на храни за нуждаещи се лица.

Национални програми, финансирани от Европейски фондове за периода 2021-2027 г.

Постигането на целите на НПУО 2021-2028 г., което ще подпомогне постигането на целите и индикаторите на НПР БЪЛГАРИЯ 2030, както по - горе е представено, се предвижда да се осъществи чрез конкретни мерки, част от които се предлага да се подкрепят от национални програми за периода 2021-2027г., финансирани от европейски фондове, в т.ч. програмата за околна среда, програмата за конкурентоспособност и иновации в предприятията, програмата

за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация, програма храни и основно материално подпомагане, програма за развитие на човешките ресурси, програма за развитие на селските райони. Програмите са в начален етап на разработване и се очаква да адресират по подходящ начин мерките, включени в НПУО 2021-2028 г., в съответните приоритети на посочените програми.

VI.2. Координация с регионални и общински планове и програми

Програмата за управление на отпадъците на община Маджарово 2021 – 2028 г. не е изолиран документ. Нейното разработване е координирано, както с националните, така и с общинските програмни документи, като разбира се са отразени спецификите, приоритетите и потребностите на общината в сферата на управление на отпадъците.

За правилното и ефективно стратегическо планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, има значение връзката между отделните стратегически документи. Това допринася да бъде проследена съвместимостта на целите в отделните програмни документи и да не се допусне противоречие.

В съответствие със Закона за местното самоуправление и местната администрация общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той

одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват и националните и европейските политики. Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната, поради което при разработване на ПУО е направена взаимовръзка с други програмни документи и необходимостта от координация с изпълнението им.

В случая са взети предвид предвижданията на свързани пряко или косвено програмни документи на регионално и общинско ниво, като:

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.

ИТСР за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 е средносрочен стратегически планов документ, който определя политическата, икономическата, пространствената и тематична рамка на развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027 г. Стратегията за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 е разработена в съответствие с Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда. Формулираната визия за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 е пренесена от Регионалния план за развитие (2014-2020 г.) и включва 3 основни приоритета за развитие на региона към които са формулирани специфични цели, както следва:

Приоритет 1: Засилване на конкурентните позиции на Южен централен регион чрез инвестиции във факторите на растежа – този приоритет ще се реализира чрез подкрепа на регионалната икономика за иновативност и технологично развитие и повишаване на добавената стойност. Ще се наблегне особено на системата на образованието и дигитализацията на образователната, икономическа и административни сфери.

- ✓ Специфична цел 1.1 Подкрепа на регионалната икономика за иновативност и технологично развитие и повишаване на добавената стойност;
- ✓ Специфична цел 1.2 Подобряване на цифровизацията на икономиката на ЮЦРП;
- ✓ Специфична цел 1.3 Добро образование, професионално развитие и нови знания;
- ✓ Специфична цел 1.4 Подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството;
- ✓ Специфична цел 1.5 Развитие на конкурентни сектори, базиране на местните ресурси.

Приоритет 2: Подобряване на социалната и екологична среда – насочен е към повишаване качеството на живот като се подобрят и се получават висококачествени социални, здравни, културни и други обществени услуги, чрез инвестиции както във физическите параметри на заведенията, където се предлагат тези услуги (сгради, оборудване и т.н.), така и с подобряване на „меката“ инфраструктура, свързана с количеството и качеството на предлаганите услуги в тези заведения.

- ✓ Специфична цел 2.1 Подобряване на достъпа до качествени здравни, социални, културни услуги и спорт;
- ✓ Специфична цел 2.2 Подобряване на екологична инфраструктура;

- ✓ Специфична цел 2.3 Ориентиране към по-зелена, нисковъглеродна икономика.

Приоритет 3: По балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата – този приоритет ще се постигне чрез подобряване на свързаността в региона и качеството на средата в населените места, укрепване на градовете центрове и ориентиране към полицентрично пространствено развитие. За подобряване на свързаността на региона в международен, национален и вътрешно регионален план се планира да бъдат реализирани редица проекти за обновяване и разширяване на транспортно-комуникационната инфраструктура и изграждане на съвременна цифрова инфраструктура, осигуряваща достъп на всички населени места до интернет и получаване на базови електронни услуги.

- ✓ Специфична цел 3.1. Подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност;
- ✓ Специфична цел 3.2 Подкрепа за балансирано пространствено развитие;
- ✓ Специфична цел 3.3 Развитие и териториално сътрудничество.

- **Регионална програма за управление на отпадъците на общините Харманли, Свиленград, Тополовград, Симеоновград, Любимец, Стамболово и Маджарово се разработва за периода 2022г. - 2028г.**

Програмата е разработена в съответствие с изискванията на чл.52, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците и има за цел отразяване на актуалното състояние и планиране на дейностите с отпадъците на територията на общините от региона, в съответствие с нормативните изисквания. Разработването ѝ се базира на наличните данни за отпадъците, резултатите от

проведени проучвания за системите за управление на отпадъците в общините, както и въз основа на анализ на съществуващите възможности за финансиране на дейностите свързани с отпадъците. На база на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози и е разработена визията за развитие на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците в общините от региона.

- **Програма за опазване на околната среда на община Маджарово 2021– 2028 г.**

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Маджарово за периода 2021-2028г. поставя основните цели и задачи на Общината в областта на опазване на околната среда. ПООС е ключов инструмент за подобряване състоянието на околната среда, чрез който целенасочено са планирани и подробно разписани конкретните дейности, които Общината ще предприеме за посочения времеви диапазон.

Координацията на подпрограмите и мерките, предвидени в ПУО с горесцитираните планове и програми допринасят за постигане на националните и регионални цели за развитие на Р.България.

- **Общ устройствен план на Община Маджарово**

Целите и задачите на ОУПО Маджарово се определят от предназначението на устройствените планове да създават планова основа за дългосрочно, устойчиво устройствено развитие на урбанизираните територии и на териториите извън тях, обвързано със стратегически и устройствени документи от национално, регионално и местно ниво.

Главна цел на ОУПО е създаването на оптимална пространствена и функционална структура за интегрирано и координирано развитие, изграждане

и комплексно устройство на общината в хармонично единство на урбанизираните структури със съществуващите природни и антропогенни елементи, специфичните социално-икономически условия и при отчитане на регионалните характеристики.

VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнение на общинската/регионалната програма за управление на отпадъците на община Маджарово 2021-2028 година

Общинските програми за управление на отпадъците следва да са в съответствие с НПУО 2021- 2028г.

VII.1. Система за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на НПУО 2021-2028г.

В национален план всеки стратегически документ, освен да бъде разработен като се спазва методологията на стратегическото планиране, следва да бъде реализиран съобразно предварително поставените цели, срокове и ресурси. Поради това за държавната политика в областта на управление на отпадъците, наблюдението и оценката на НПУО са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация.

Необходимостта от прилагане на система за мониторинг и оценка на НПУО е предвидена като изискване в ЗУО. Съгласно чл.49, ал.4, т. 20 от закона, НПУО следва да съдържа: *система за отчет и контрол на изпълнението*, а

съгласно т.21 - *система за оценка на резултатите и за актуализация на плана*. Националната програма за предотвратяването на образуването на отпадъци е част от НПУО, поради което отчетът и контролът, оценката на резултатите от изпълнението на програмата и актуализацията при необходимост на програмните мерки, се извършват едновременно с аналогичните системи за другите програми от НПУО.

Системата за отчет и контрол представлява процес на наблюдение /мониторинг/ и събиране и анализиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от дадена програма. От съществено значение е да се гарантира, че информацията е събрана по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. Осъществяването на контрол за изпълнение на програмните мерки и достигане целите на програмата означава да има определени органи, пред които се отчита това изпълнение и които имат компетенциите да одобрят коригиращи действия при необходимост от актуализация на програмата.

Системата за оценка на резултатите от изпълнението на дадена програма, включва действия, които да осигурят, необходимата информация за изготвянето на междинни оценки, както и за окончателната оценка на степента на изпълнение на целите на дадена програма. Тези оценки следва да съдържат анализ на причините за проблеми при изпълнението им.

Системата за отчет и контрол на изпълнението на НПУО представлява система на текущо наблюдение (мониторинг) чрез събиране на информация за изпълнението на отделните мерки, заложи в програмите на НПУО 2021-2028 г. и отчет за степента на тяхното изпълнение. За всяка една от мерките в отделните програми са посочени очаквани резултати от изпълнението ѝ, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори за мярката. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори следва да се събира необходимата информация в рамките на системата за отчет и контрол

на НПУО. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на НПУО за периода 2021-2028 г. ще се извършват въз основа на следните мерки и индикатори:

Мерки и индикатори за наблюдение и контрол/ мерна единица	Отговорен орган
Брой изпълнени проекти за предотвратяване образуването на отпадъци, вкл.: Количество депонирани отпадъци – по видове, тона/год.	Общини РИОСВ ИАОС
Брой изпълнени проекти за изграждане инсталации за рециклиране на разделно събрани битови отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени), вкл.: Количество рециклиран отпадък, тона/год.	Общини РИОСВ ИАОС
Брой изпълнени проекти за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради, вкл.: - Количество рециклиран отпадък, тона/год. - Количество получени продукти, тона/год.	Общини РИОСВ ИАОС
Брой изпълнени проекти за рециклиране и оползотворяване на МРО, вкл.: - Количество рециклирани МРО, тона/год. - Количество получени продукти, тона/год.	Общини РИОСВ ИАОС
Брой изпълнени проекти за намаляване на количествата и	Общини

Мерки и индикатори за наблюдение и контрол/ мерна единица	Отговорен орган
риска от депонираните битови отпадъци, вкл.: - Брой изградени депа за битови отпадъци/допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура - Брой закрити и рекултивирани общински депа за битови отпадъци	РИОСВ ИАОС

Информация за напредъка за изпълнение на мерките от програмите на НПУО ще се събира от съответните институции и организации, които са посочени като водещи, отговорни, за изпълнението на съответната мярка. Всяка от тези институции ще определи отговорно координационно звено от структурата си, което да събира информация от останалите звена на тази институция за напредъка на изпълнение на мерките от тяхна компетентност, причините за неизпълнение или за изоставането в изпълнението на мерките, включително дължащи се на партньорите, както и предложения за корективни действия при необходимост. Координационното звено, по вътрешни за съответната институция или организация правила, ще събира и систематизира информация от всички звена, които имат отношение към изпълнението на конкретните програмни мерки.

Координационното звено на водещата институция или организация ще изготвя доклад до МОСВ, който ще бъде изпращан най-късно до края на месец февруари на годината, следваща отчетната година.

Информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на всички мерки от НПУО ще се събира и обобщава на годишна база от Дирекция "Управление на отпадъците и опазване на почвите" на МОСВ. За целите на системата за отчет и контрол на изпълнението на мерките от програмите на

НПУО, Дирекцията ежегодно ще систематизира и обобщава в доклад напредъка по изпълнение на мерките до края на месец март на годината, следваща отчетната година.

МОСВ ежегодно ще изпраща писмо до водещите за изпълнение на отделните мерки институции и организации, в което да им се съобщават сроковете и формата за предоставяне на необходимата отчетна информация.

За да се улесни събирането и обобщаването на ежегодната информацията от РСУО и общините за изпълнението на мерките от НПУО, ежегодно МОСВ ще изпраща в началото на всяка година въпросник, по който РСУО и общините да събират и да отчитат пред МОСВ необходимата информация за изпълнението на мерките, за които не се събира информация чрез интегрираната национална информационна система за управление на отпадъците.

Ежегодният доклад за изпълнението на програмните мерки от НПУО се одобрява от министъра на околната среда и водите, след разглеждането му от Колегиум на МОСВ.

Съгласно изискванията на чл.49 ал. 11 от ЗУО министърът на околната среда и водите ще внася в Министерски съвет отчет за изпълнението на НПУО на всеки три години след първоначалното му одобрение от Правителството.

VII.2. Система за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на ПУО на община Маджарово

Съгласно чл. 52, ал.1 и ал.2 от ЗУО кметът на община разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, като програмата е неразделна част от Общинската програма за околна среда.

В съответствие с НПУО и „Методическите указания за разработване на общински/ регионални програми за управление на отпадъците“, одобрени м. септември 2021 г., процесът на наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинските ПУО, следва да включват:

- Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците;
- Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците;
- Процедура за актуализация на програмата.

За всеки стратегически документ е важно наблюдението и оценката на изпълнението, които са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл.49, ал.4, т. 20 от Закона, НПУО следва да съдържа *система за отчет и контрол на изпълнението*, а съгласно т.21 - *система за оценка на резултатите и за актуализация на плана*. Тъй като ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската програма за управление на отпадъците. В допълнение, член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините.

Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението,

отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Предвид горното, програмата за управление на отпадъците на общината трябва да включва раздел, който да описва:

- Как ще се извършва текущото наблюдение на изпълнението на програмата.
- Каква е процедурата за отчитане и контрол по изпълнение на програмата.
- При какви обстоятелства ще се актуализира програмата, в какъв времеви интервал и кой отговаря за актуализацията.

За да се включи тази информация, общината трябва да определи каква ще е системата за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението ѝ.

VII.2.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Наблюдението на общинската програма за управление на отпадъците може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информация, относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки.

За всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми към ПУО са посочени очаквани резултати от изпълнението ѝ, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори се събира необходимата информация в рамките на системата за наблюдение, отчет и контрол.

В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдението на изпълнението на ПУО включва няколко важни аспекта:

- На първо място, при изграждане на системата за наблюдение, отчет и контрол е необходимо да се извърши ясно *разпределение на отговорностите*.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската ПУО. Той следва да определи звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Такива функции обикновено са възложени на отдела в специализираната общинска администрация, който изпълнява основните функции за управление на отпадъците.

Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхвата на данните и периодичността, с която това ще се извършва.

- Вторият аспект се отнася до *събиране на информация* за проследяване на напредъка на изпълнението на програмните цели.

Необходимо е да се определят обхватът на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графикът за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни се определят от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели.

В етапа на избор на мерки и индикатори за тяхното изпълнение е необходимо внимателно да се подберат индикатори, защото добрата формулировка на целите и резултатите не винаги гарантира, че те могат да бъдат правилно измерени. Индикаторите следва да са релевантни към целите в програмата, приемливи, надеждни, лесни за измерване (т.е. да не изискват много ресурси и да използват достъпни информационни източници) и сравними (особено важен критерий с оглед нормативното изискване за докладване на целите за някои видове отпадъци на регионално ниво).

Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките.

За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. В този смисъл е целесъобразно общината да разработи и прилага единна информационна система за отпадъците.

С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да обмисли възможността за събиране на качествени данни за нивото на разбиране и участие на различни групи от населението в изпълнение на включените в програмата мерки. Това може да стане чрез социологически проучвания или анкетни допитвания.

По отношение на график за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на ПУО, минималното изискване е тя да се събира, систематизира и обобщава на годишна база.

Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са

съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година **до 31 март на текущата година**, а РСУО да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО **до 10 март на следващата година**. Поради това е подходящо събирането и систематизирането на информацията за предходната година да се извърши до края на месец февруари.

- На трето място, системата за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на програмата трябва да включва действия, които да осигурят необходимата информация за *междинни оценки и окончателна оценка* на степента на изпълнение на целите, както и механизъм за анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им и за актуализация при необходимост.

Като административен подход е възможно в програмата да се предвиди кметът на общината да издаде заповед за утвърждаване на вътрешни правила, които подробно да описват отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването и подготовката на годишен отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската ПУО.

VII.2.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя *Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците* за предходната година. **Отчетът се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ, а самият отчет се публикува на интернет страницата на общината.**

Община Маджарово следва да публикува информацията на официалната интернет страницата на общината.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците - както общински съветници, така и широката общественост. Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

1. *Въведение*
2. *Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината*
3. *Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението:*
 - ✓ *създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;*
 - ✓ *преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки*

за преодоляването им;

- ✓ *резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година.*

4. *Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата*

5. *Заключение*

Приложения

Въведението включва уводни бележки, в които се обяснява основанието за изготвяне на отчета, за кого е предназначен отчетът, какви са целите на отчета и пояснение как е структуриран. Може да се включат и други важни съображения във връзка с изпълнение на програмата за управление на отпадъците в отчетния период.

Основната част от документа е отчетът за изпълнение и в нея се представят:

- ✓ промени в средата за изпълнение през отчетната година;
- ✓ описание на предприетите от общината действия за мониторинг и контрол по изпълнение на програмата, вкл. проведени оценки и/или допитвания до населението;
- ✓ постигнатия напредък по изпълнение на целите и мерките въз основа на включените в програмата индикатори за изпълнение и анализ на тяхното изпълнение, както и причините за неизпълнение. Описанието на напредъка по изпълнението на целите и мерките се структурира в съответствие с целите, включени в общинската/регионалната програма за управление на отпадъците. Всяка подпрограма с мерки се отнася към определена цел в програмата, така че изпълнението на мерките в отделните подпрограми се докладва към съответната цел в програмата.

В заключителната част се представят изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост.

В приложение в табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в програмата за управление на отпадъците, който е основата за текстовата част на отчета за напредъка по изпълнение на програмата. За целта общината може да ползва табличния формат, използван в Плана за действие за всяка подпрограма на приетата програма, или друг подходящ формат.

VII.2.3. Процедура за актуализация на програмата

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на актуализацията на разработените от общините програми за управление на отпадъците - програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия. Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

- **в резултат от въздействието на "външни" фактори** - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;
- **в резултат на фактори, свързани с изпълнението** - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Целесъобразно е, с оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва пред ЕК, **общините да предвидят междинна оценка на програмите си след тригодишен срок на изпълнение**, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели.

За разработените общински програми за периода до 2028 г., какъвто е случаят на ПУО на община Маджарово, е подходящо това да стане в средата на 2025 г.

В съответствие с изводите от междинната оценка може да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската/регионалната програма за управление на отпадъците.

Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата.

Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Приложение № 1 - План за действие към Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци;
2. Приложение № 2 - План за действие към Програмата за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци;
3. Приложение № 3 - План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
4. Приложение № 4 - План за действие към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
5. Приложение № 5 - План за действие към Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО;
6. Приложение № 6 - План за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки;
7. Приложение № 7 - План за действие към Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.

Използвана литература

1. Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, издадени със заповед № РД-883/23.09.2021г. на министъра на околната среда и водата;
2. Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г.;
3. Национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители в България 2020-2030 г.;
4. Национални програми, финансирани от Европейски фондове за периода 2021-2027г.;
5. Национална програма за превенция и намаляване на загубите на храни 2021-2026г.;
6. Национална програма за развитие на България 2030;
7. Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, включваща и национална програма за предотвратяване на хранителните отпадъци, които са част от НПУО 2021-2028г.;

8. Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г.;
9. Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.;
10. Регионална програма за управление на отпадъци на за регион Харманли, включващ общините Харманли, Свиленград, Тополовград, Симеоновград, Любимец, Стамболово и Маджарово за периода 2022-2028;
11. Официален сайт на община Маджарово: <https://www.madzharovo.bg>;
12. Национални доклади за състоянието на околната среда, ИАОС;
13. Общ устройствен план на Община Маджарово;
14. Доклад на РИОСВ Хасково за извършена проверка на място по изпълнение на условията и сроковете в Комплексно разрешително № 285-Н2-И0-А0-ТГ1/2018 г., издадено на община Харманли за експлоатация на „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Харманли, Маджарово, Любимец, Тополовград, Симеоновград, Свиленград и Стамболово“;
15. Техническа оценка към комплексно разрешително на „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Харманли, Маджарово, Любимец, Тополовград, Симеоновград, Свиленград и Стамболово“, № 285-Н2/2018г.
16. *Стратегия за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027 г. и План за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027 г., приети с Решение № 832 на Министерския съвет от 26 октомври 2022 г.;*
17. *Проект на Национална стратегия за околна среда, разработена на основание чл. 75, ал. 2 и ал. 4 от Закона за опазване на околната среда, (предстои да бъде приет от НС).*

